İŞKUR

2012

AMASYA

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AMASYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

SUNUŞ

Ülkemizin gelişen ve değişen ekonomik yapısı ile beraber teknolojinin de değişip geliştiğini, bu değişime işgücü piyasamızın da hızlı bir şekilde ayak uydurduğunu görüyor ve izliyoruz.

Günümüzde gelişmiş ülkeler çalışma hayatının tamamını belirli plan ve projeler çerçevesinde sürdürerek, önceden belirlenen politikalarla işgücü piyasasına yön veren ülkelerdir. İşgücü piyasalarını hayatın akışına bırakan hiçbir ülkenin geliştiği görülmemiştir.

7500 yıllık tarihi ve kültürü ile geçmişi gelecekle bütünleştiren eşsiz değerlere sahip olan Şehzadeler şehri Amasya turizm açısından da önemli bir kent olup, adeta bir açık hava müzesini andırmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Marka Kent" ilan edilen ilimiz, sanayi alanında da büyük ilerlemeler kaydederek dünya pazarlarında yer bulmaktadır.

İstihdam ve işsizlik ülkemizde olduğu gibi gelişmiş ülkelerinde önemli sorunları arasında yer almaktadır. İşsizliğin önlenebilmesi için işgücü piyasası analizlerinin zamanında ve etkin bir şekilde yapılması uygulama alanında önemli kolaylıklar sağlayacaktır. İşsizliğin azaltılması ve istihdamın arttırılması istihdam politikalarının oluşturulmasına bağlı bulunmaktadır. Bu politikaların belirlenmesinde etken olan güncel ve güvenilir işgücü piyasası bilgilerinin varlığı büyük önem arz etmektedir.

TR83 bölgesinde yer alan ve ciddi ekonomik potansiyeli bulunan Amasya ilimizde işgücü piyasasında meydana gelen değişme ve gelişmeleri izleyerek bu değişim ve gelişmelerin işgücü ihtiyacı üzerindeki etkileri ortaya çıkarmak ve alınması gereken önlemleri belirlemek amacı ile İşgücü Piyasası analiz çalışması yapılmıştır.

Bu çalışmada emeği geçen herkese teşekkür eder,'' İşgücü Piyasası Araştırmasının'' ilimiz iş dünyasına yararlı olmasını dilerim.

A.Celil ÖZ
Amasya Valisi

ÖNSÖZ

İlimizin İşgücü Piyasası Analiz çalışması, Genel Müdürlüğümüz talimatları ile TUİK verilerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda kurumumuz personelince 2 aylık bir zaman içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı; İlimiz işgücü piyasasında oluşabilecek orta ve uzun vadeli işgücü ihtiyacının isabetli ve zamanında temin edilmesidir. İşsizlikle mücadelenin başta Türkiye olmak üzere dünya ülkeleri için taşıdığı önem, bu alanda ciddi ve kapsamlı çalışmaların yapılmasını gerekli kılmıştır.

İşsizlik sosyal bir olgu olarak ülkeler için önemli bir sorun oluşturmaktadır. Dünya ölçeğinde ekonomileri etkileyen ve giderek artma eğilimi gösteren işsizliğin, bir ölçüde de olsa etkilerini azaltmak, çözüm yollarını araştırmak ve bulmak, ortaya çıkacak farklı görüş ile bakış açılarını kamuoyu ile paylaşmak, işsizlik sorunu ile ilgili genel ve makro planda çözüm önerileri üretmek, sorunun temelinde yatan yerel ölçekte çalışmalar gerçekleştirmek ve sağlıklı veri oluşturma gibi belirli kriterleri dikkate alarak bulunduğumuz ilin işgücü piyasasını etkin bir şekilde gözetim altında tutmak en önemli hedefimizdir. Amasya ili işgücü Piyasası analiz çalışması da böyle bir ihtiyacın ortaya çıkmasından kaynaklanmıştır. Amasya İli işgücü piyasası devletimizin teşvik uygulamaları ile birlikte hızlı bir değişim içerisindedir. Bu değişim işgücü piyasasında çeşitliliği de beraberinde getirmektedir.

Bu analiz çalışması esas olarak kolektif bir çalışmanın ürünü olarak değerlendirilmelidir, çünkü işgücü piyasası analizi önce sağlıklı bir veri seti oluşturularak yapılır. Bu da ilin belirli bölgelerinin işyerlerinin taranması ile mümkündür. Buradan elde edilen veriler tasnif edilmiş ve istatistikî değerlendirmelere tabi tutulmuştur. Bu saha çalışmaları kapsamında toplanan bilgiler ışığında derlenen analiz raporu ekipte bulunan il müdürlüğümüz personelinin özverili çalışmaları sayesinde tamamlanmıştır. Analiz çalışmasındaki önerilerin hayata geçmesi ve okuyucularına faydalı olması dileklerimle, emeği geçen tüm personelime teşekkür ederim. Saygılarımla.

Osman YILMAZ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER ..... **iii**
KISALTMALAR ..... **vi**
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ **5**
BİRİNCİ BÖLÜM **6**
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **6**
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 6
EKONOMİK GÖSTERGELER 6
NÜFUS GÖSTERGELERİ 7
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 9
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 10
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 23
İKİNCİ BÖLÜM **27**
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **27**
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 28
AÇIK İŞLER 31
SONUÇ **44**
KAYNAKÇA **48**
EKLER **49**
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 49
Ek 2- Araştırma Yöntemi 51
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 52
Ek 4- Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü östergeleri 58

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2011 8
Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011 9
Grafik 3. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,%, 2010 10
Grafik 4. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TR83,%,2011 11
Grafik 5. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR83,%,2011 12
Grafik 6. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı,TR83,%,2011.....12
Grafik 7. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TR83,%,2011 13
Grafik 8.İşteki Duruma Göre İstihdam, TR83, %,2011 14
Grafik 9. Türkiye ve TR83 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011.....15
Grafik 10. Türkiye ve TR83 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011 15
Grafik 11. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TR83,%,2011.....16
Grafik 12. Eğitim Durumuna Kayıtdışılık, TR83,%,2011.....16
Grafik 13. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı,TR83,%,2011 17
Grafik 14. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR83,%,2011 17
Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TR83,%,2011 18
Grafik 16. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TR83,%,2011.....18
Grafik 17. İlk Kez İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TR83,%,2011 20
Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TR83,%,2011.....21
Grafik 19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı,TR83,%,2011.....22
Grafik 20. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı, %,2012.....24
Grafik 21. İşyerlerinin sektörel dağılımı,%,2012 28
Grafik 22. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012.....29
Grafik 23. Ana meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,% 30
Grafik 24. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012 32
Grafik 25. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012 33
Grafik 26. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012 33
Grafik 27. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012.....34
Grafik 28.Açık İşler İçin İstenen Düzeyler,%,2012.....35
Grafik 29.İşverenlerin En Çok Talep Ettiği İstenen Beceri
Düzeyleri,%,2012.....356
Grafik 30. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012 37
Grafik 31.Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler,%,2012.....37
Grafik 32.Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri,%,2012.....38
Grafik 33.Sektörlere Göre NİDO,%,2012 39

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İlin Göç Yapısı ve ;Net Göç Hızı (2009-2011)Tablo 1.....7
Tablo 2. Orta Öğretim Okul Sayıları,2012-2013.....9
Tablo 3. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2012-2013.....10
Tablo 4. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam Ve İşsizlik, Bin Kişi,TR83,2011.....11
Tablo 5. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TR83, bin kişi, 2011.....13
Tablo 6.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TR83, %, 2011.....13
Tablo 7. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR83, bin kişi, 2011 14
Tablo 8. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TR83, bin kişi, 2012.....19
Tablo 9. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TR83, bin kişi, 2011 19
Tablo 10. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TR83, bin kişi, 2011 20
Tablo 11.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TR83, bin kişi, 2011 21
Tablo 12. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TR83, bin kişi, 2011 22
Tablo 13. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012.....23
Tablo 14. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012.....24
Tablo 15. Açık İşlerin Dağılımı, 2012 25
Tablo 16. İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı, 2012.....25
Tablo 17. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012 25
Tablo 18. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012.....26
Tablo 19.Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012.....26
Tablo 20. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı,2012 26
Tablo 21. Sektörlere Göre Çalışan Oranları,2012 29
Tablo 22. En Fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı,2012 31
Tablo 23. En Fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı,2012.....34
Tablo 24. Temininde Güçlük Çekilen İlk On Meslek,2012 38
Tablo 25.En Fazla İstihdam Artışı Beklenen 20 Meslek,2012 40
Tablo 26.En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 20 Meslek,2012.....41
Tablo 27. Kısa ve Orta Vadede Net İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılım,2012 42
Tablo 28. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı,2012 43

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

HİA: Hanehalkı İşgücü Anketi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

2011 yılı sonuçlarına göre Amasya ilinin % 68'i çalışma yaşındadır. Amasya ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasına paraleldir. Yani Amasya'da Türkiye ortalaması gibi daha fazla kişi kentte yaşamaktadır.

Amasya göç veren bir ildir. Net göç hızı binde -8,38'dir. Göç verdiği nüfusun en önemli bölümünü 15-44 yaş grubu oluşturmaktadır. Bu durum ilin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusun il dışına çıktığını göstermektedir.

Amasya ilinin yaş dağılımı Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus Türkiye ortalamasına göre daha az pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha fazladır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları da Türkiye ortalamasından farklıdır. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 6 puan altında seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 7,1 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Amasya ili yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 1,2 puan üzerindedir.

15+ yaş nüfusun % 5,3' ü okur yazar değildir. Nüfusun % 6,2'si sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 56,5) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (% 64,3) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun % 80'i, diploması olmayanların da % 73'ü kadın nüfustur. Nüfusun sadece % 19,8'i lise ve dengi okul mezunu, % 9,2'si yüksek eğitimlidir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Amasya ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. 2010 yılı verilerine göre il işsizlik oranı % 6,7'dir. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip 14. ildir. İşgücüne katılım oranı % 51,6'dır. İstihdam oranı % 48,2 ile % 43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir. İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının çok altındadır. Aynı zamanda ilde işsizlik oranının yıllar itibariyle düştüğü görülmektedir.

İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. Yıllar itibariyle büyük farklılık vardır. Amasya, toplam yatırım teşviklerinden en yüksek payı % 0,54 ile 2011 yılında alırken, 2012 yılı itibariyle teşviklerden aldığı pay % 0,16'ya gerilemiştir.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Amasya ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılıp kapanma oranlarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. 2011 yılında ilde açılan her 100 ticari işletmeye karşılık 87 işletme kapanmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler büyük bir devinim içindedir. Şirketlerde ise devinim daha az yaşanmış, açılan her 100 şirkete karşılık 21 şirket kapanmıştır.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2012 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 34'ü ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 19,7 oranı ile imalat ve % 11,5 oranı ile inşaat sektörü takip etmektedir.

Çalışanların % 60'ı imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör % 34,5 ile imalat sektörüdür. İmalat sektörünü, % 26 ile toptan ve perakende ticaret ve % 8,4 ile inşaat sektörleri takip etmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece % 18,6 'dır.

Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Örneğin çalışanlarının yarıdan fazlası (% 55) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı sadece % 1,3, çalışanlarının % 40'ının kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı % 3,5 ve çalışanlarının % 36,8'inin kadın olduğu bilgi ve iletişim faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları % 0,2'dir.

İmalat sektörü Türkiye toplamında olduğu gibi erkeklerde ilk sıradadır. Kadınlarda ise bundan farklı olarak Toptan ve Perakende Ticarette ilk sıradadır. Erkek çalışanların % 38,6'sı, kadın çalışanların da % 16,7'si imalat sektöründedir. Kadınlarda hakim sektör olan ticarette ise erkek çalışanların % 22,4'ü , kadın çalışanların da % 42,5'i ticaret sektöründedir. Toplam çalışanlara göre üçüncü sırada olan inşaat, % 9,5 pay ile erkek çalışanlarda yine üçüncü sırada yer alırken, kadınlarda üçüncü sırada konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Çalışanların imalat sektöründe yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların dörtte biri nitelik gerektirmeyen meslek grubunda[1] çalışmaktadır. İkinci sırada % 22,7 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar , üçüncü ve dördüncü sırada verilen sıra ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, hizmet ve satış elemanları çalışanları yer almaktadır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş imalat sanayindedir. Amasya ilinde özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat ve toptan-perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat olmakta ve imalatı ticaret ve inşaat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin % 42,3'ü imalat , % 34,2'si ticaret, % 9,8'i inşaat sektöründedir Gayrimenkul faaliyetleri; kültür, sanat ve eğlence; su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetileri ile ulaştırma ve depolama sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

İlde açık iş oranı % 4,3' tür ve bu oran % 3,3 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu % 7,2 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar iken ilde teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek grubudur. Bu gruptaki açık iş oranı çok yüksektir (% 9,5).

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek beden işçisi (Genel)'dir. Açık işlerin % 10,7'sini beden işçileri oluşturmaktadır. Beden İşçisi (Genel)' ni % 9,2 ile konfeksiyon işçisi takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasındaki ilk on meslek tablo da belirtilmiştir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin % 55'ini oluşturmaktadır.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. İşverenlerin en çok talep ettiği beceri meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Bu beceriyi fiziki güç ve takım çalışmasına uygunluk takip etmektedir. İstenen diğer beceri sıralaması ise şu şekildedir; iletişim ve ifade, sorun çözme, bilgisayar, hesap, satış pazarlama, proje bazlı çalışma.

Temininde en zorluk çekilen meslek garson (servis elemanı) dur. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 8,6'sını garson (servis elemanı) oluşturmaktadır. Bu mesleği % 7,6 ile konfeksiyon işçisi, onu da % 6,6 ile mermer işçisi takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve % 3,4 ile elektrikli ev aletleri bakım onarımcısı ve reyon görevlisi, % 2,9 ile muhasebeci, % 2,5 ile aşçı ve makine teknikeri, % 2,4 ile mobilya montaj işçisi ve akaryakıt satış elemanı (pompacı)'dır.

[1] Ana meslek grubu: ISCO 2008

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa ve orta vadede almayı planladıkları eleman sayısı, çıkartmak istediklerinden farklıdır. Yani ilde kısa (31 Aralık 2012) ve orta vadede (30 Haziran 2013) istihdam artışı beklenmektedir. En çok istihdam artışı bekleyen işyerleri imalat sektöründedir.

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar 2012 yılı içerisinde Amasya ili 10 +özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır. İnşaat, madencilik ve taş ocakçılığı ile finans ve sigorta sektörlerinde net istihdam azalışı vardır.Yani bu üç sektörde çıkışlar girişlerden fazladır.

Net istihdam değişim oranı (NİDO) orta vadede kısa vadeden daha yüksektir. Beklenti oranı % 7,7'den % 10,4'e çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile orta vadede işverenlerin gelişme beklentisi daha fazladır.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör İmalat ve idari destek hizmet faaliyetleri sektörleridir. En fazla çalışanı olan ikinci sektör konumundaki ticaret sektöründeki istihdam değişimi idari ve destek hizmetleri faaliyetleri sektörünün altında kalmıştır.

İlde net istihdam artışının sektörel dağılımı Türkiye'den farklıdır.[2] Türkiye sonuçlarında net istihdam artışının en fazla olduğu sektör idari ve destek hizmet faaliyetleridir. İkinci sırada imalat, üçüncü sırada konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektörleri gelmektedir.

Kısa vadede Türkiye'de en fazla net istihdam artışı bekleyen sektör İmalat sektörüdür. Tüm net istihdam artışı beklentisinin % 41,9'u bu sektörden kaynaklanmaktadır. Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektörü ise net istihdam azalışı beklenen tek sektördür.

Orta vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör yine imalat sektörüdür. Toplam istihdam artışının % 44,9'u imalat sektöründen kaynaklanmaktadır. Mevsimsellik nedeni ile Aralık ayında net istihdam artışı beklemeyen inşaat sektöründe Haziran ayında istihdam artışı beklenmektedir. Net istihdam artışının % 21'i inşaat sektöründen kaynaklanmaktadır. Toptan ve perakende ticaret toplam artıştan % 19,1'lik pay almaktadır. 30 Haziran itibariyle net istihdam azalışı bekleyen hiç bir sektör yoktur.

Türkiye'de orta vadede net istihdam artış beklentisinin % 25,8'i imalat sektöründen; % 16,7'si idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründen kaynaklanmaktadır.

İlde 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle bilgi ve iletişim sektöründe % 15,8 olan NİDO[3], kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor faaliyetlerinde ise % -26,7'dir. Kısa dönemde bilgi ve iletişim sektörü genişlemeyi hedeflerken, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe yer alan işyerleri küçülme beklemektedir. Lokomotif sektör olan imalat sektöründeki net istihdam değişim oranı % 2,7 iken, ticaret sektöründe % 4,9' dur.

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı % 71,3' tür. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör olan gayrimenkul sektöründe % 26,7 olan NİDO, bilgi ve iletişim, elektrik, gaz ve buhar üretimi ve dağılımı, eğitim ile idari ve destek hizmet faaliyetlerinde ise 0'dır. Orta vadede kültür, sanat,eğlence, dinlence ve spor sektörü genişlemeyi hedeflerken, bilgi ve iletişim ,elektrik, gaz ve buhar üretimi ve dağılımı , eğitim ile idari ve destek hizmet dektöründe yer alan işyerlerinde

[2] Türkiye sonuçları 81 ilde aynı yöntem ve soru kağıdı ile uygulanan araştırmaların toplamıdır. Tokat ve Samsun illeri proje kapsamında pilot il olduklarından, her iki ilde de araştırmanın uygulanma tarihi diğer illerden öncedir. Tokat'ta alan çalışması Haziran-Temmuz aylarında uygulanırken, 79 ilde Eylül-Ekim tarihlerinde uygulanmıştır. Bu nedenle Türkiye ve Tokat karşılaştırmalarında mevsimsel etki dikkate alınmalıdır.

[3] Net istihdam değişim oranları değerlendirilirken, gayrimenkul faaliyetleri sektöründe çalışanların toplam çalışanların sadece % 0,1'i olduğu dikkate alınmalıdır.

herhangi bir hareket beklenmemektedir. Lokomotif sektör olan imalat sektöründeki net istihdam değişim oranı % 3,9 iken, ticaret sektöründe % 3,4' tür.

Araştırma sonuçlarına göre 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı % 22,2 iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle 49,1 puan artış göstererek 71,3'e yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak 3,7'ye yükselmektedir.

GİRİŞ

Amasya ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır.. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

Amasya ili için 10 Eylül-31 Ekim tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.
İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Amasya işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Üçüncü bölüm Amasya işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[4] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Amasya ilinin yer aldığı TR83 (Tokat, Amasya, Çorum ve Samsun illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Amasya, Samsun ile benzer sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında yer alırken, Çorum ve Tokat daha alt sıradadır.[5] Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en çok gelişmiş il, 33. sırada olan Samsun'dur. Amasya 37. sırada yer alırken, Çorum 50. ve Tokat 57. sırada bulunmaktadır.

EKONOMİK GÖSTERGELER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Amasya ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer[6] itibariyle hakim sektör % 59,8 pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 21,6 ile sanayi yer almaktadır. Tarım sektörü, % 18,6 ile en az paya sahip sektör olmasına rağmen bölge Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasından 10 puan daha yüksektir.

---

[4] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

[5] İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

[6] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 8.855 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 30 daha az katma değer yaratmaktadır.

Bölgenin gelişme hızı geçen dört yıllık sürede % 73 ile Türkiye ortalaması ile aynı gerçekleşirken en az gelişme gösteren sektör tarım, en fazla gelişen sektör ise sanayi sektörü olmuştur. Bunun sonucunda bölgede 2004 yılında % 22,7 olan tarımın payı 2008 yılında % 18,6'ya gerilemiş, % 19,7 olan sanayinin payı % 21,6'ya yükselmiştir.

İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. Yıllar itibariyle büyük farklılık vardır. Amasya, toplam yatırım teşviklerinden en yüksek payı % 0,54 ile 2011 yılında alırken, 2012 yılı itibariyle teşviklerden aldığı pay % 0,16'ya gerilemiştir.

Aynı durum kamu yatırımlarında da yaşanmaktadır. 2012 yılı itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,21 ile sınırlı kalırken, en yüksek kamu yatırım payı % 44 ile diğer kamu hizmetleri yatırımlarında gerçekleşmiştir. Bunu % 23 ile tarım, % 21 ile eğitim yatırımları takip etmiştir.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Amasya ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılıp kapanma oranlarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. 2011 yılında ilde açılan her 100 ticari işletmeye karşılık 87 işletme kapanmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler büyük bir devinim içindedir. Şirketlerde ise devinim daha az yaşanmış, açılan her 100 şirkete karşılık 21 şirket kapanmıştır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır.

2011 yılı sonuçlarına göre Amasya ilinin nüfusu 323.079 olup[7], ilde 160.112 erkek, 162.967 kadın yaşamaktadır. 15+ yaş nüfusu 254.901 kişidir. Çalışma yaşındaki erkek nüfus 112.486 kişi, kadın nüfus ise 107.492 kişidir. Amasya ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasıyla 2011 yılı sonunda Türkiye ortalamasında nüfusun % 77'si il/ilçe merkezlerinde ikamet ederken, Amasya da bu oran % 65,3' tür. Amasya ilinin nüfusunun % 34,7' si de kırsal kesimde yaşamaktadır.

Tablo 1. İlin Göç Yapısı ve; Net Göç Hızı (2009-2011)

AMASYA İLİNİN GÖÇ YAPISI VE NET GÖÇ HIZI(2009-2011)						
		ADNKS	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
2009	Türkiye	72.561.312	2.236.981	2.236.981	0	0
	TR83	2.739.487	87.552	100.498	-12.946	-4,71
	Amasya	324.268	11.533	13.187	-1.654	-5
2010	Türkiye	73.722.988	2.360.079	2.360.079	0	0
	TR83	2.740.686	78.099	113.464	-35.365	-12,82
	Amasya	334.786	11.729	13.726	-1.997	-6
2011	Türkiye	74.724.269	2.420.181	2.420.181	0	0
	TR83	2.717.685	82.533	107.591	-25.058	-9,18
	Amasya	323.079	11.424	14.142	-2.718	-8,38

[7] TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

2011 yılında İlin verdiği göç ile aldığı göç arasındaki fark 2.718 kişi olup tabloda da görüldüğü gibi il, son 3 yılda göç vermektedir. Özellikle genç nüfusun kırsal kesimde kalmak istemediği büyük şehirleri tercih ettiği görülmektedir. Bunun dışında göç eden kişilerin sosyo-ekonomik durumunun geliştirilmesi için yapılan faaliyetlerde il merkezine ağırlık verilmesi, kırsal kesimden göç edenler için meslek kazandırma kurslarının ağırlıklı olarak açılması gerekmektedir. Ayrıca kırsal kesimde tarım, hayvancılık ve sosyal anlamda yeni politikaların uygulanması gerekmektedir.

Amasya ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus[8] Türkiye ortalamasına göre daha az pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha fazladır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları[9] da Türkiye ortalamasından farklıdır. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 6 puan altında seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 7,1 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Amasya ili toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 1,2 puan üzerindedir.

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2011

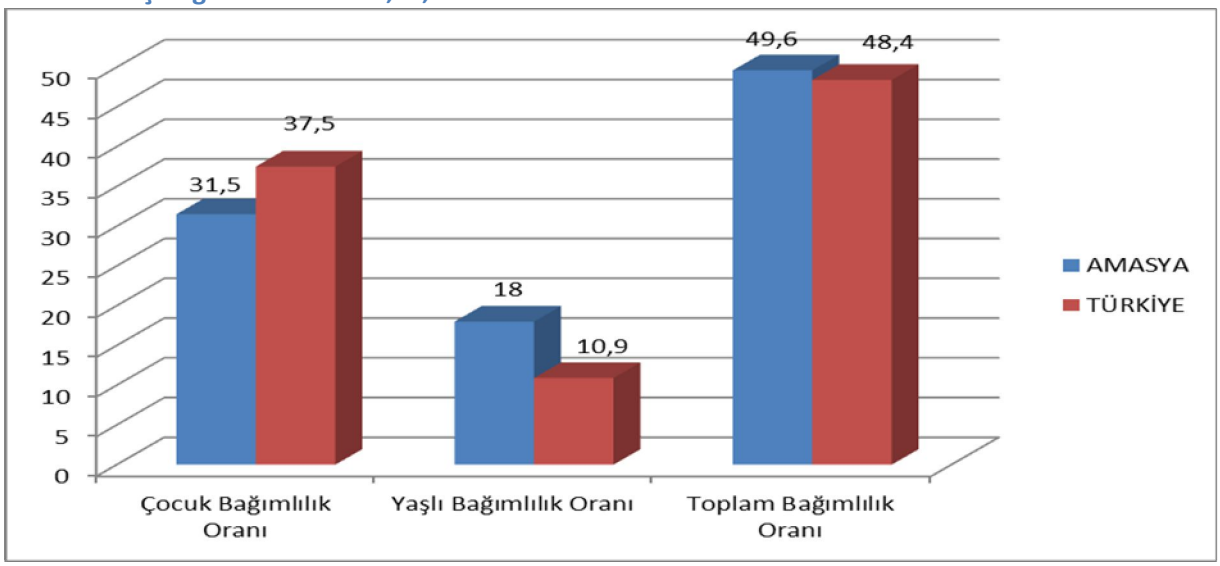

Kaynak: TÜİK, ADNKS

Amasya göç veren bir ildir. Net göç hızı binde -8,38'dir ve il, göç veren 58 il içinde en yüksek net göç hızına sahip 25. ildir. İlin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusun en önemli bölümü -15-44 yaş grubu- il dışına çıkmaktadır.

15+yaş nüfusun % 5,3' ü okur yazar değildir. Nüfusun % 6,2'si sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 56,5)[10] lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (% 64,3) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun % 80'i, diploması olmayanların da % 73'ü kadın nüfustur. Nüfusun sadece % 19,8'i lise ve dengi okul mezunu, % 9,2'si yüksek eğitimlidir.

[8] 15-64 yaş grubu
[9] Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır.
[10] Lise altı eğitimliler ilkokul, orta okul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011

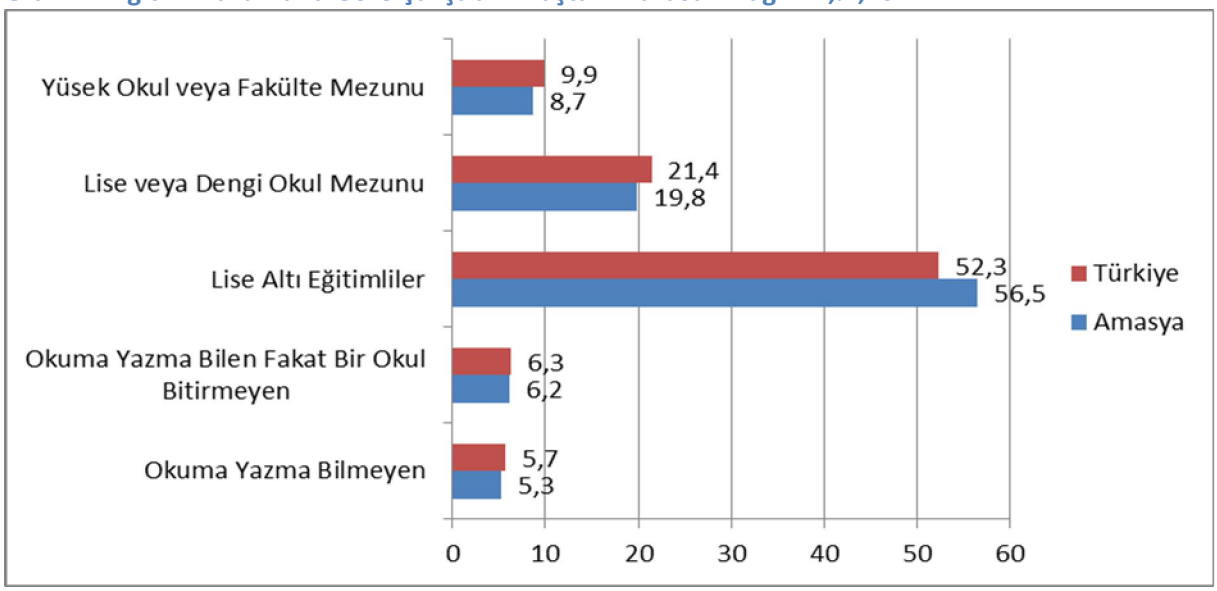

Kaynak: TÜİK,ADNKS

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlimizde 102'si merkezde olmak üzere toplam 259 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Bu okullarda 20.031 erkek, 18.912 kız olmak üzere toplam 38.943 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

İlimizde 28'i Meslek Lisesi olmak üzere toplam 50 Lise bulunmaktadır. Merkez ilçede Genel Lise ile Meslek Lisesi sayısı eşit dağılım göstermektedir. Buna rağmen ilçelere bakıldığında; küçük ilçelerde Genel Lise sayısı az olup Meslek Liseleri ağırlık göstermektedir. İlimizdeki liselerin geneline bakıldığında 9.925 erkek 8.873 kız öğrenci bu okullarımızda eğitim görmektedir. Amasya ilindeki öğrenci sayısının ilçelere göre dağılımı ve kız erkek oranı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Orta Öğretim Okul Sayıları,2012-2013

İLÇE	OKUL SAYISI			
	İlköğretim	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam
Merkez	102	10	9	121
Göynücek	19	0	2	21
G.Hacıköy	16	2	3	21
Hamamözü	5	0	1	6
Merzifon	41	4	5	50
Suluova	38	4	5	47
Taşova	38	2	3	43
Toplam	**259**	**22**	**28**	**309**

Kaynak: MEB

Tablo 3. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2012-2013

İLÇE	ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI			KIZ ÖĞRENCİ SAYISI			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
	İlköğretim	Genel Lise	Meslek Lisesi	İlköğretim	Genel Lise	Meslek Lisesi	
Merkez	8.709	1.954	2.647	8.009	2.064	1.992	25.375
Göynücek	760	0	196	709	0	199	1.864
G.Hacıköy	1.190	252	378	1.159	317	291	3.587
Hamamözü	235	0	73	244	0	46	598
Merzifon	4.109	687	1.479	3.977	832	958	12.042
Suluova	3.162	512	999	3.091	663	818	9.245
Taşova	1.866	266	482	1.723	334	359	5.030
TOPLAM	20.031	3.671	6.254	18.912	4.210	4.663	57.741

Kaynak: MEB

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Amasya ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. İşsizlik oranı 2010 yılı itibariyle % 6,7'dir. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip 14. ildir. İşgücüne katılım oranı % 51,6'dır. İstihdam oranı % 48,2 ile % 43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Grafik 3. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,%, 2010

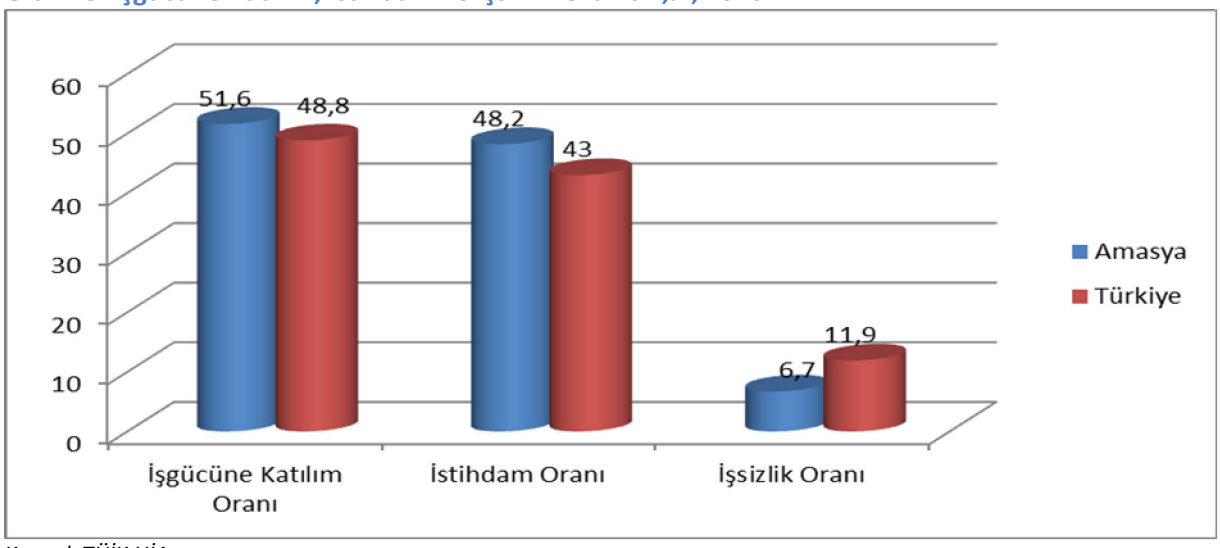

Kaynak:TÜİK,HİA

İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının çok altında ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının üstündedir. Yıllar itibariyle Amasya'da işsizlik oranı düşmüştür. 2008 yılı sonuçlarına göre istihdam oranı % 48,7, işsizlik oranı % 8,2'dir.

Hanehalkı İşgücü İstatistiklerinde işgücü piyasası verilerinden işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Amasya iline ilişkin olmayıp İBBS 2-TR83 bölümlenmesi çerçevesinde Tokat, Çorum, Samsun illerini de kapsamaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Amasya iline ilişkin bilgi vermemesi ve Amasya ile birlikte Tokat, Çorum ve Samsun illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

Bölge 15+yaş kurumsal olmayan nüfus[11] 2.004.000 kişidir ve bu nüfusun % 13'ü okur yazar değildir. % 65'i lise altı eğitimlidir. % 14'ü lise ve dengi okul , % 8'i yüksek okul mezunudur. Çalışan 996 bin, işsiz 56 bin, işgücü dışı nüfus 953 bin kişidir.

Tablo 4. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam Ve İşsizlik, Bin Kişi,TR83,2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü Dışı
Okuma yazma bilmeyen	264	81	1	182
Lise altı	1.300	652	29	619
Lise	274	143	14	117
Yüksek okul	167	120	12	35
Toplam	2.005	996	56	953

Kaynak: TÜİK,HİA

İstihdam

Bölge istihdam oranı % 49,7'dir. Her 100 erkekten 66'sı (% 66,4), her 100 kadından 34'ü (% 33,8) çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı % 65,1 olan Türkiye ortalamasından 1,4 puan yüksek iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından (% 25,6) 8,3 puan yüksektir. Diğer bir ifade ile bölge istihdam oranını Türkiye ortalamasının çok üzerine çıkartan kadınlardır. Bunun nedeni tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınların bölgede daha çok olmasıdır.

Grafik 4. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TR83,%,2011

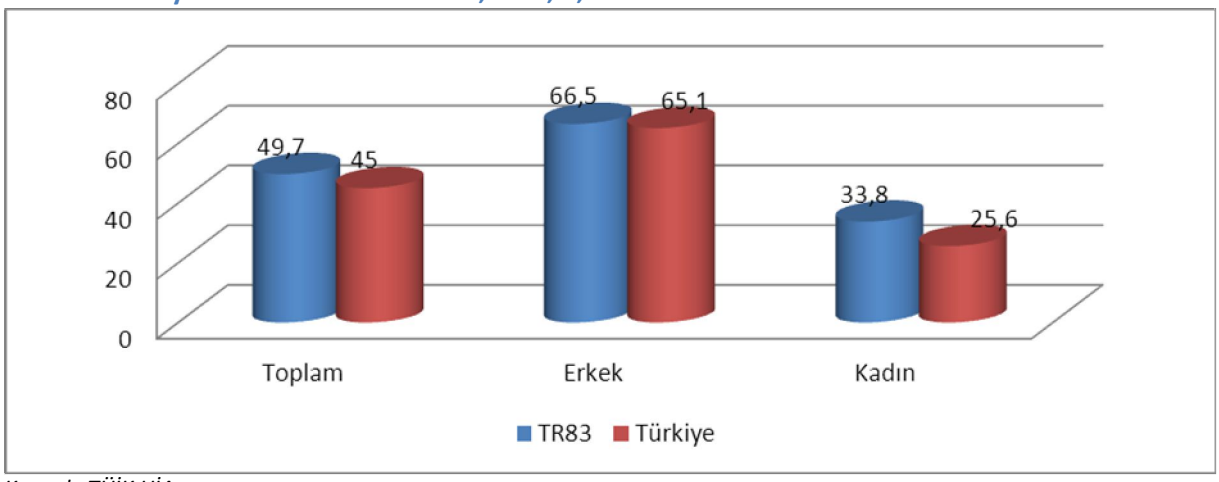

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Eğitim düzeyi ve istihdam arasındaki pozitif ilişki özellikle kadınlarda daha belirgindir. Okur yazar olmayanlarda % 30,7 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde % 50,1'e, lise ve dengi okul mezunlarında % 52,1'e yüksek okul mezunlarında % 71,9'a

[11] TÜİK kurumsal olmayan nüfusu okul, yurt, otel, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfus olarak tanımlamaktadır.

yükselmektedir. Kadınlarda lise altı eğitimlilerde %33,8 olan istihdam oranı 25,7 puan artarak yüksek eğitimlilerde % 59,5'e, erkeklerde 13,1 puan artarak % 66,2'den % 79,3'e yükselmektedir.

Grafik 5. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR83,%,2011

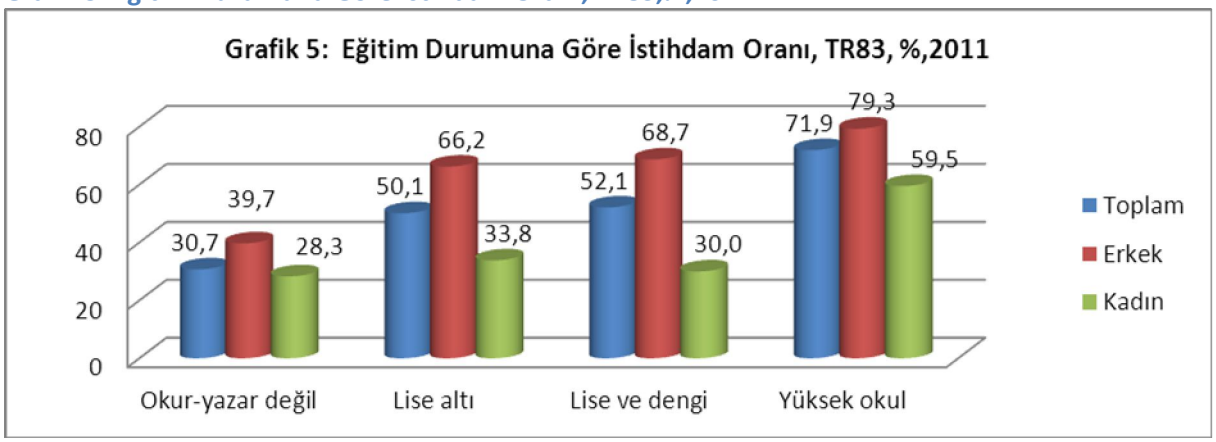

Kaynak: TÜİK,HİA

Türkiye ortalamasında kadınların çoğunluğu tarım dışı sektörlerde çalışırken, (kadın istihdamının % 57,8'si) , bölgede durum bunun tam tersidir. Kadınların % 54,5'i tarımda çalışmaktadır. Bölge istihdamında hakim sektör tarımdır. Çalışanların % 45'i tarım sektöründedir. Bu oran Türkiye ortalaması olan % 25'in çok üzerindedir. Erkeklerin çoğunluğu (% 65,2) tarım dışı sektörlerde çalışmakla birlikte, oran Türkiye ortalaması olan % 81,3'ün çok altındadır.

Grafik 6. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı,TR83,%,2011

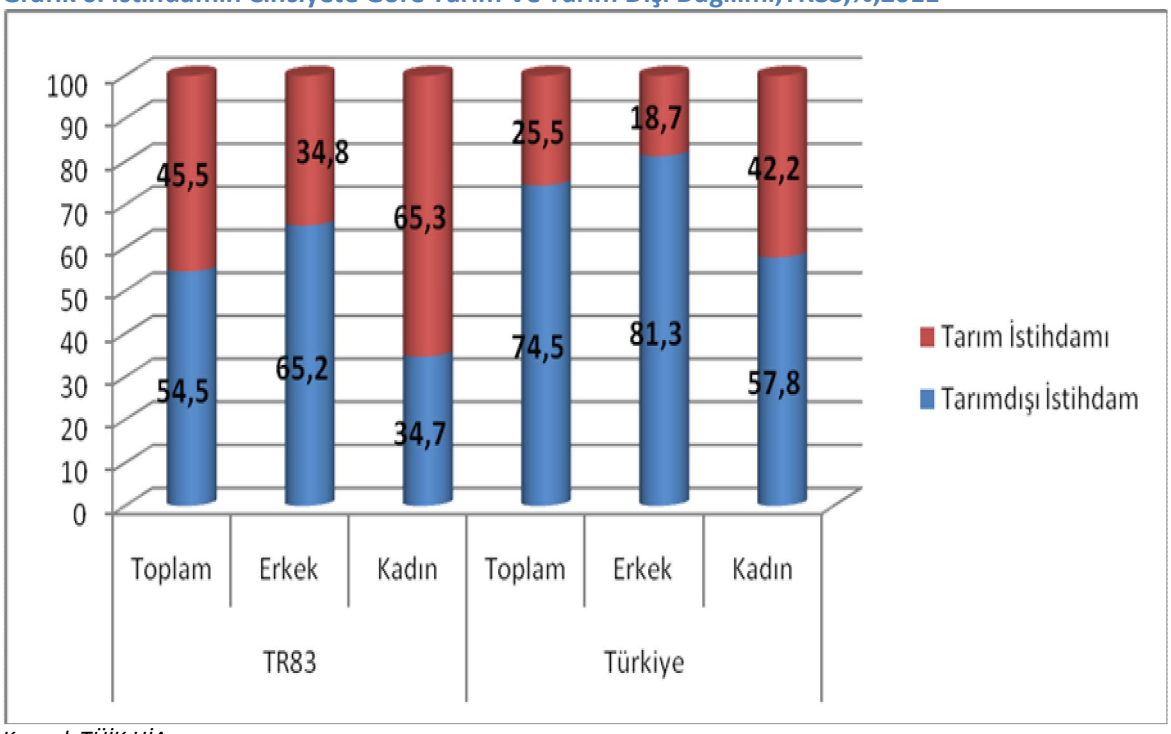

Kaynak:TÜİK,HİA

Bölge istihdamının % 8'ini okuma yazma bilmeyenler oluştururken, % 66'sını da lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı % 14, yüksek eğitimlilerin oranı da % 12'dir.

Tablo 5. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TR83, bin kişi, 2011

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Tarım	75	353	20	5	453
Sanayi	2	134	30	9	175
Hizmet	4	165	93	106	368
Toplam	81	652	143	120	996

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (% 93) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de % 54'ü tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitimlilerin % 65'i, yüksek eğitimlilerin de % 88'i hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Grafik 7. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TR83,%,2011

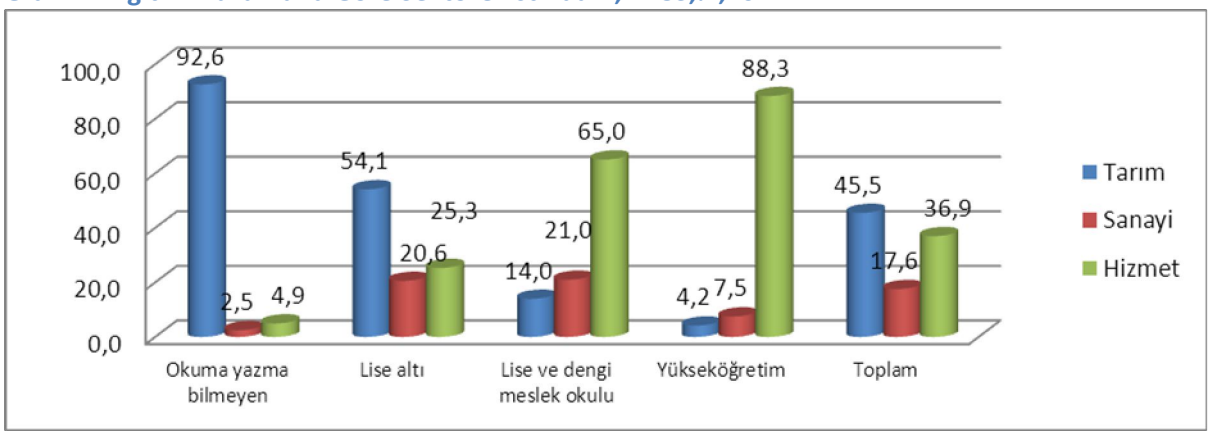

Kaynak: TÜİK,HİA

En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 ve 35-54 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınların 2 katıdır. Bu yaş gruplarını 20-24 yaş grubu takip etmektedir.

Tablo 6.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TR83, %, 2011

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Toplam	25,6	49,9	65,2	62,3	30,1	49,7
Erkek	30,9	61,6	86,8	83,8	42,0	66,4
Kadın	20,6	39,8	44,3	41,4	19,3	33,8

Kaynak: TÜİK,HİA

Toplam çalışanların % 43'ü ücretli veya yevmiyelidir ve bu oran, % 62 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır. İstihdamın % 28'i kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların % 29'u ücretsiz aile işçisi iken bu oran Türkiye'de % 14' tür.

Grafik 8.İşteki Duruma Göre İstihdam, TR83, %,2011

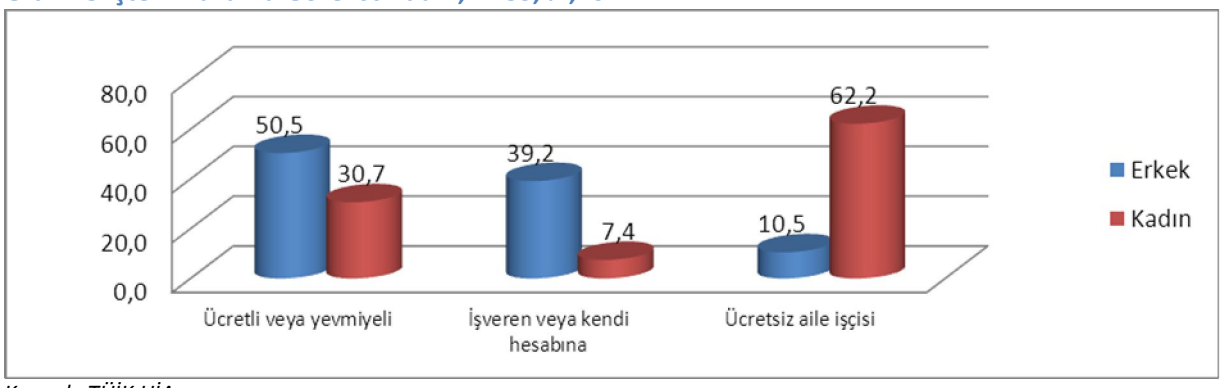

Kaynak: TÜİK,HİA

İşteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin yarısı ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken , bu oran kadınlarda % 31'e gerilemektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı % 10,5 iken, bu oran kadınlarda % 62'ye çıkmaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 7. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR83, bin kişi, 2011

	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
		ERKEK		
Ücretli veya yevmiyeli	7	121	198	326
İşveren veya kendi hesabına	157	25	71	253
Ücretsiz aile işçisi	61	2	5	68
Toplam	225	148	274	647
		KADIN		
Ücretli veya yevmiyeli	5	22	80	107
İşveren veya kendi hesabına	14	4	8	26
Ücretsiz aile işçisi	209	1	7	217
Toplam	228	27	95	350

Kaynak: TÜİK,HİA

Erkek istihdamında hakim sektör hizmet sektörüdür. Çalışan her 100 erkekten 42'si hizmet sektöründedir. İkinci sırada % 35 ile tarım sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında hakim sektör, tarım sektörüdür. Çalışan her 100 kadından 65'i tarım sektöründedir. İkinci sırada % 27 ile hizmet sektörü yer almaktadır.

Toplam istihdamın % 18'i sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymamaktadır. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı % 66 iken, sanayi sektöründe çalışanların % 77'sini lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların % 17'si lise ve dengi okul mezunu, % 5'i de yüksek okul mezunudur.

İstihdamın mesleki dağılımında, tarım sektörünün istihdamdaki ağırlığına paralel olarak tarım üretiminde çalışanlar ilk sıradadır. Çalışanların % 41'i tarım üretiminde çalışmaktadır. İkinci sırada % 10 ile nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar vardır. Profesyonel meslek mensupları % 6, yardımcı profesyonel meslek grupları ise % 3 ağırlığındadır.

Kayıtdışı İstihdam

Bölge istihdamının % 50,5'i kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle ilginç bir yapıya sahiptir. Hem tarım sektöründe hem de tarım dışı sektörlerde kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının altında olmasına rağmen, toplam kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. Bunun nedeni tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payının Türkiye ortalamasından 20 puan yüksek olmasıdır. Bölgede toplam istihdamın % 45,5'i tarımda iken, bu oran Türkiye ortalamasında % 25,5'tir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı % 26, tarım sektöründe % 79'dur.

Grafik 9. Türkiye ve TR83 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011

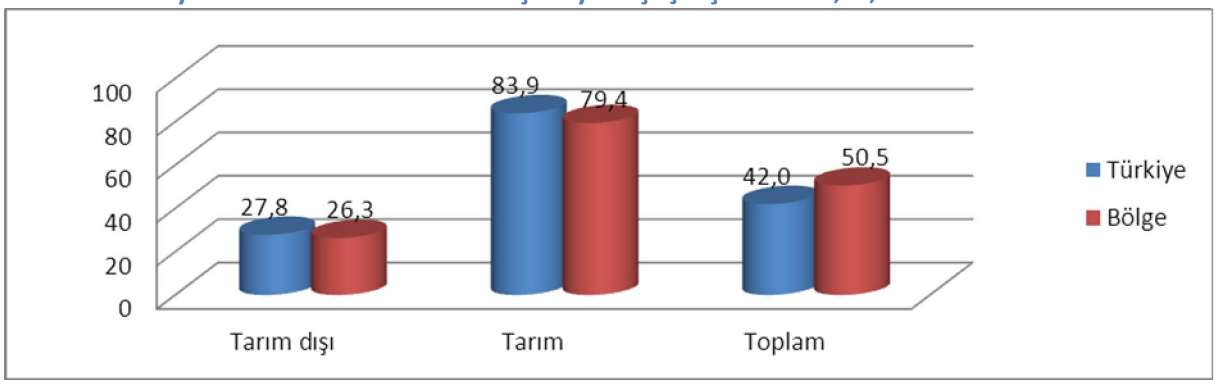

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede kayıtdışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe % 34,3 olan kayıtdışı çalışma oranı hizmetler sektöründe % 22,6'ya gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. Buna karşılık hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin yüksekliği hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasından düşük olmasına yol açmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların % 77'si lise altı eğitimli iken hizmet sektöründe çalışanların % 54'ü lise ve yüksek okul mezunudur.

Grafik 10. Türkiye ve TR83 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011

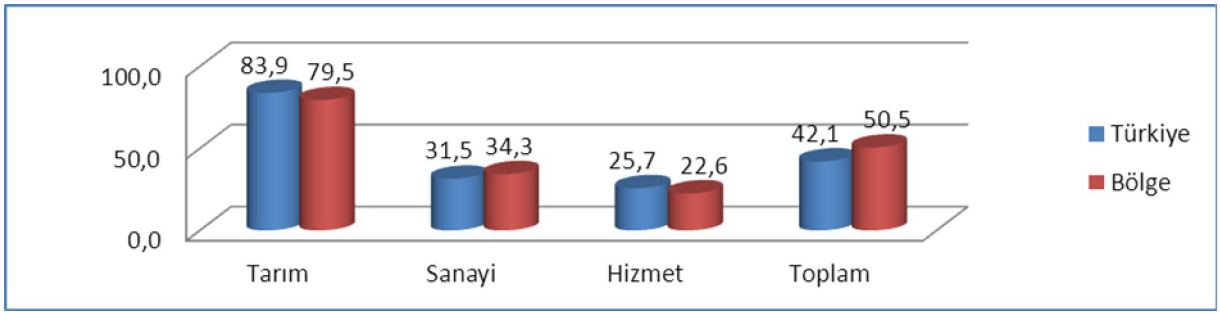

Kaynak: TÜİK,HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranının iki katından fazladır. Erkeklerde % 37 olan kayıtdışı çalışma oranı kadınlarda % 76'ya yükselmektedir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine kadınlar aleyhine olmakla birlikte, tarımdaki gibi fazla değildir. Tarımdışında erkeklerin % 24'ü , kadınların da % 34'ü kayıt dışı çalışmaktadır.

Grafik 11. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TR83,%,2011

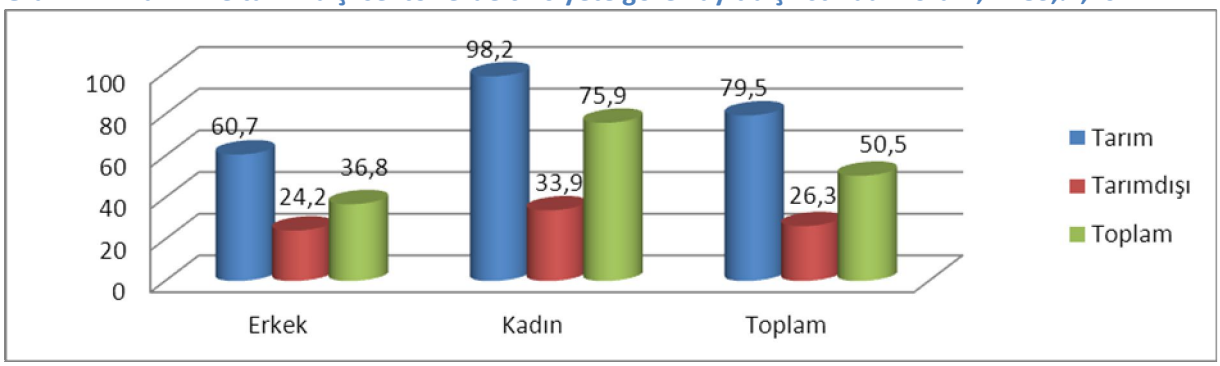

Kaynak: TÜİK,HİA

Kayıtdışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıtdışı çalışma azalmaktadır. Kayıtdışılıkta özellikle cinsiyetler arasında çok büyük farklılık vardır. Erkeklerde % 37 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 76'ya yükselmektedir.

Grafik 12. Eğitim Durumuna Kayıtdışılık, TR83,%,2011

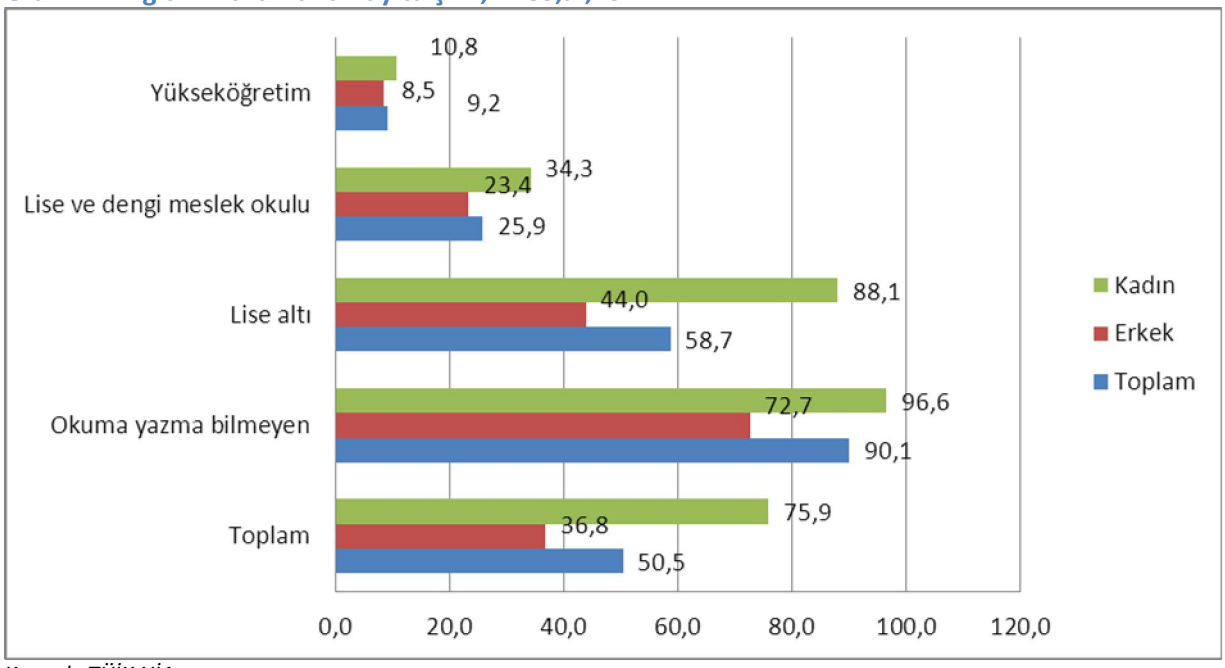

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı % 96,6 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıtdışı çalışma oranı % 72,7'dir. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı erkeklerin tam 2 katıdır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı % 9,2 ile yüksek eğitimlilerdedir ve cinsiyetler arası fark çok azdır.

Yıllar itibariyle kayıtdışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıtdışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini göstermiş ve 2007 yılında % 62,2 olan kayıtdışı çalışma oranı, 2011 yılında % 50,5'e gerilemiştir.

Grafik 13. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı,TR83,%,2011

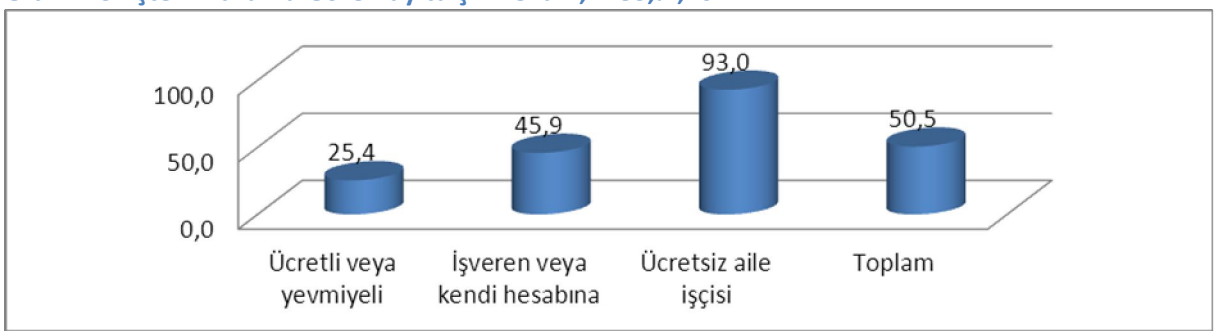

Kaynak: TÜİK,HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların % 25'i kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı % 46'dır.

Genç İstihdamı

Bölgede 205 bini kadın, 186 bini erkek olmak üzere 392 bin genç[12] bulunmaktadır. Gençlerin 140 bini istihdamda yer almaktadır. Gençlerin istihdam oranı % 37,5'tir. Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından yüksek olmakla birlikte, aradaki fark toplam nüfustaki kadar yüksek değildir. Genç erkeklerin istihdam oranı % 43,5, genç kadınların % 28,8'dir.

Gençlerin de en fazla çalıştıkları sektör tarımdır. Her çalışan gencin % 41'i tarım sektöründedir. İkinci sırada % 34 ile hizmet ve % 25 ile sanayi sektörleri takip etmektedir. Gençlerde de cinsiyetler arası çalışılan sektörler farklıdır. Genç kadınların % 56'sı tarım sektöründe çalışırken, genç erkeklerin çoğunluğu sanayi ve hizmet sektöründe çalışmaktadır. Genç erkek istihdamında sanayi ve hizmet sektörleri birbirine çok yakın orandadır.

Grafik 14. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR83,%,2011

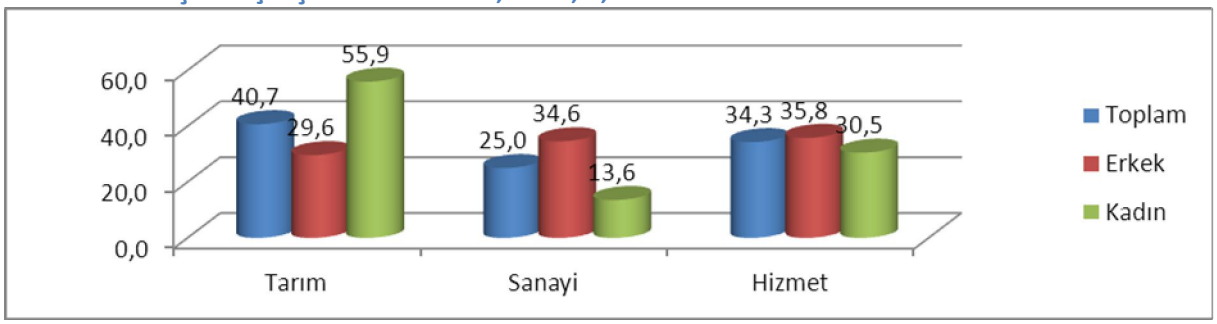

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç erkeklerin üçte ikisi ücretli ve yevmiyeli olarak çalışırken (% 67) genç kadınların da yarıdan fazlası (% 56) ücretsiz aile işçisidir. Çalışan gençlerin % 70'i lise altı eğitimlidir. Düşük eğitim seviyesi ve tarım sektörü kayıtdışılığı da beraberinde getirmektedir. Gençlerin % 64'ü kayıt dışı çalışırken, lise altı eğitimlilerde kayıt dışılık % 72'ye ulaşmaktadır. Kayıtdışılık % 33 ile en düşük yüksek okul mezunlarındadır. Cinsiyetler arası farklılık kayıt dışılıkta da ortaya çıkmakta ve genç erkeklerin %59'u, genç kadınların % 71'i kayıt dışı çalışmaktadır.

[12] Genç nüfus: 15-24 yaş grubu , TÜİK

İşsizlik

Bölge toplam işsizlik oranı % 5,3 , erkek işsizlik oranı % 4,9, kadınlarda % 6,2'dir. En düşük işsizlik oranı % 0,9 ile okur yazar olmayanlarda iken bunu % 4,3 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Lise ve dengi okul mezunlarında % 8,9 olan işsizlik oranı yüksek okul mezunlarında % 9,2'dir. Diğer bir ifade ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi yüksek eğitimdir. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten kadınlardır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde % 6,3 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 16'ya, yüksek eğitimli erkeklerde % 4,4' ten kadınlarda % 18,1' e yükselmektedir. Yüksek eğitimli kadınlardaki işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır.

Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TR83,%,2011

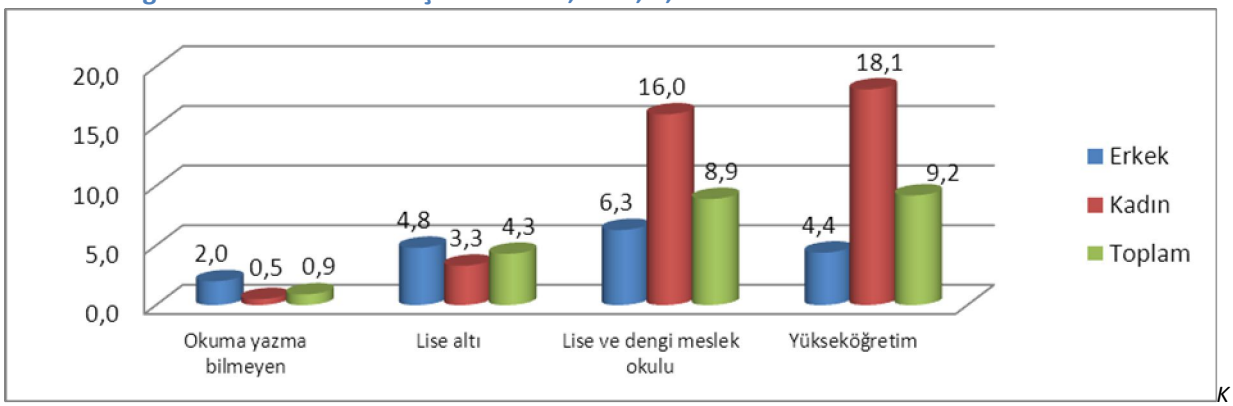

aynak: TÜİK,HİA

En yüksek işsizlik oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda % 13,7 olan işsizlik oranı, erkeklerde % 12,6, kadınlarda ise % 15,1' dir. Bölgedeki en yüksek işsizlik oranı da 20-24 yaş grubu kadınlardaki işsizlik oranıdır. 20-24 yaş grubunu % 7,6 ile 25-34 yaş grubu takip etmektedir. Bu grupta erkeklerde işsizlik oranı % 9,7 ile % 6,5 olan kadınlar işsizlik oranından daha yüksektir.

Grafik 16. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TR83,%,2011

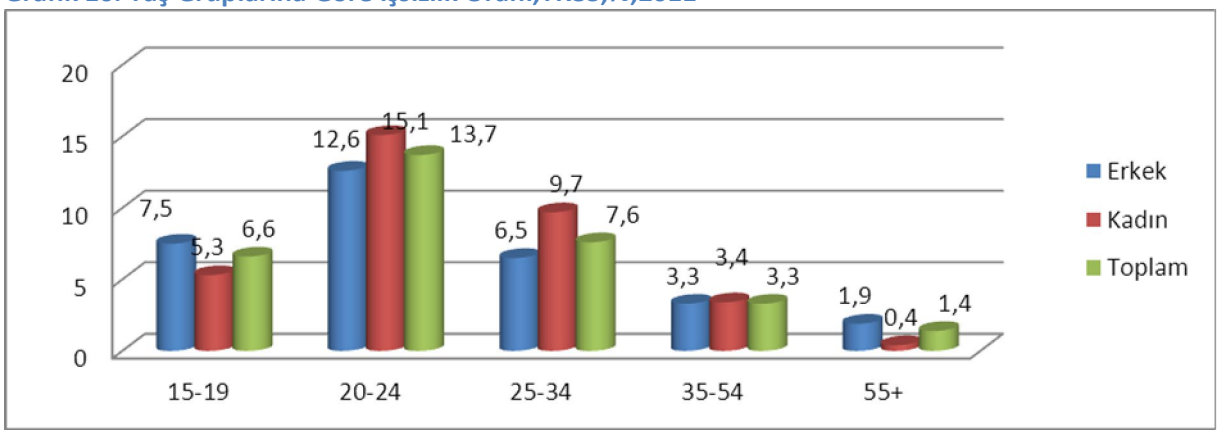

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin büyük çoğunluğu (% 66) lise altı eğitimlidir. Lise altı eğitimlilerin neredeyse tamamı (% 92) daha önce çalışırken işsiz kalmıştır. Buna karşılık yüksek okul mezunlarının çoğunluğunu (% 58) ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır.

Tablo 8. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TR83, bin kişi, 2012

	Tarım	Sanayi	Hizmet	İlk kez iş arayanlar	Toplam
Okur yazar değil	0	0	0	1	1
Bir okul bitirmeyen	1	1	0	0	2
İlkokul	0	10	5	0	15
Orta veya dengi meslek okul	0	3	3	0	6
Genel lise	1	1	5	2	9
Lise dengi meslek okul	0	1	3	1	5
Yüksek okul veya fakülte	0	0	5	7	12
İlköğretim	0	2	3	1	6
Toplam	2	18	24	12	56

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgedeki işsizlerin beşte biri ilk kez iş aramaktadır. Kadın işsizlerin içinde ilk kez iş arayan kadın oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Kadın işsizlerin % 37,5'i ilk kez iş aramaktadır. Bu oran erkeklerde % 12,1'dir.

Tablo 9. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TR83, bin kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
1 yıldan az	1	3	4
1 yıl ve daha çok	2	5	7
Toplam ilk kez iş arayan	4	8	12
Toplam işsiz	33	23	56

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede dikkat çeken diğer bir husus ilk kez iş arayanların , toplam işsizlerden daha uzun süreli işsizliğe maruz kalmalarıdır. Bölgede toplam işsizlerin % 48'i bir yıldan daha çok süredir iş aramaktadır. Buna karşılık , ilk kez iş arayanların % 58'i bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır. Cinsiyetler arasında iş arama süreleri hem ilk kez iş arayanlarda hem de işi varken işsiz kalanlarda farklılaşmaktadır.

İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri erkeklerden daha uzundur. İşgücü piyasasına ilk kez girmek isteyen kadınların % 62,5'i bir yıldan fazla süredir iş ararken, erkeklerde bu oran % 50'dir. Tüm işsiz erkeklerin % 45'i, kadınların % 52'si bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır.

Grafik 17. İlk Kez İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TR83,%,2011

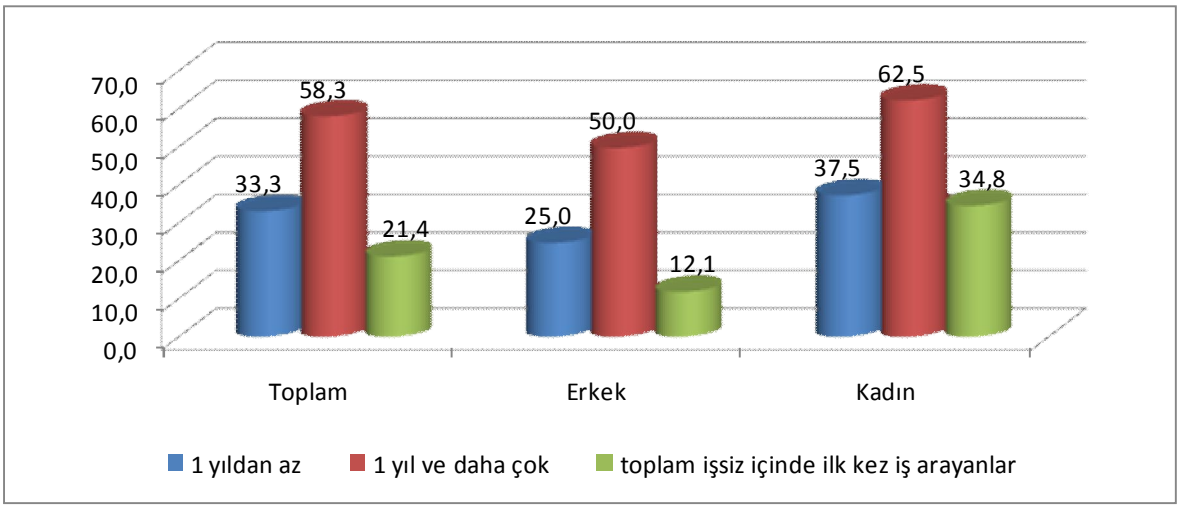

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim düzeyine göre de iş arama süreleri farklılaşmaktadır. Lise altı eğitimlilerin verilen kayıt dışı çalışmayı daha çok kabul etmeleri , işsizlik sürelerinde de etkili olmaktadır. Lise altı eğitimlilerin % 55' i bir yıldan daha az sürede iş bulurken, yüksek eğitimlilerin % 58' i bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır

Tablo 10. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TR83, bin kişi, 2011

	1 yıldan az	1 yıl ve daha çok	Bekleyen	Toplam
TOPLAM				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	1
Lise altı	16	12	1	29
Lise ve dengi meslek okulu	6	7	0	14
Yükseköğretim	4	7	1	12
Toplam	27	27	2	56
ERKEK				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	0
Lise altı	13	8	1	22
Lise ve dengi meslek okulu	3	4	0	7
Yükseköğretim	1	3	0	4
Toplam	17	15	1	33
KADIN				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	0
Lise altı	4	4	0	8
Lise ve dengi meslek okulu	3	4	0	7
Yükseköğretim	3	4	0	8
Toplam	10	12	1	23

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç İşsiz

Bölge işsizlerinin % 30'unu gençler oluşturmaktadır. İşsizlik oranı genç nüfusta % 10,8'dir. 25 yaş ve üzeri nüfustaki işsizlik oranı ise sadece % 4,4'tür.

Tablo 11.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TR83, bin kişi, 2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü	İşgücü dışı nüfus	İstihdam oranı,%	İşsizlik oranı,%	İşgücü dışı nüfus,%
15-24 yaş	392	140	17	157	235	35,7	10,8	59,9
25+yaş	1.612	856	39	895	717	53,1	4,4	44,5
Toplam	2.004	996	56	1.052	952	49,7	5,3	47,5

Kaynak:TÜİK,HİA

Genç işsizlik oranı cinsiyetler arasında çok büyük farklılık göstermemektedir. Erkeklerde % 10, kadınlarda % 11,9'dur. İşgücü piyasasına ilk kez girecek olan genç nüfus işsiz gençlerin % 21'dir. Genç işsizlerin büyük çoğunluğu (% 78) daha önce bir işte çalışmış olup da işini kaybeden gençlerden oluşmaktadır. Gençlerin büyük çoğunluğu çalıştıkları sektörlere bağlı olarak hizmetler sektöründe çalışırken işsiz kalmıştır, daha önce sanayi sektöründe çalışmış olanlar ikinci sıradadır)

Genç nüfusta olduğu gibi toplam işsizlerin de sadece beşte biri (% 21,4) ilk kez işgücü piyasasına girmeye çalışmakta, iş aramaktadır. İlk kez iş arayanların üçte ikisi (% 67) kadındır. Her iki cinsiyette de işsizlerin çoğunluğu hizmet sektöründe çalışırken işsiz (% 43) kalmıştır. Sanayi sektöründe çalışırken işsiz kalanlar toplam işsizlerin % 30'u dur.

İşgücü Dışındaki Nüfus

İl bazında mevcut olan işgücü piyasası göstergeleri Amasya'da işgücüne katılım oranının azaldığını, işgücü dışı nüfusun arttığını göstermektedir. 2008 yılında Amasya ilinde çalışabilir yaştaki nüfusun % 53,1'i işgücüne ya çalışarak ya da iş arayarak katılmaktadır. 2010 yılında ise bu oran % 51,6'ya gerilemiştir. Yani işgücü dışı nüfus üç yılda 1,5 puan artış göstermiştir.

Aynı durum bölgede de gözlenmektedir. 2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 55,4'ü işgücüne katılırken, 2010 yılında bu oran % 50,6'ya gerilemiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 47,5'i işgücü dışındadır. İşgücü dışında olanların % 6,2'si bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 16,7 si eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 13,7'si de emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun % 40,8'i de ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. Çalışabilir yaştaki erkek nüfusun % 30,2'si işgücü dışında iken, kadınlarda bu oran % 64'e çıkmaktadır.

Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TR83,%,2011

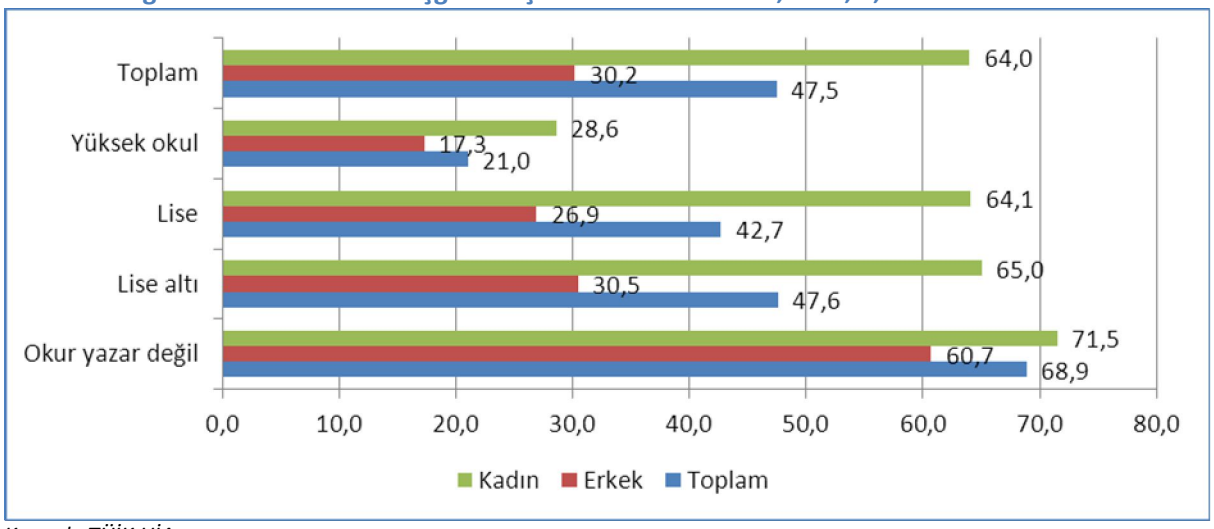

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim düzeyi arttıkça her iki cinsiyette de işgücü dışında kalma azalmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. Durum yine kadınların aleyhine olmakla birlikte, yüksek eğitimli kadınların % 28'i , erkeklerin % 17,3'ü işgücü dışındadır. Cinsiyetler arası fark 11,3 puandır. Farkın en yüksek olduğu iki grup vardır. Lise altı eğitimliler ve lise mezunları. Her iki grupta da cinsiyetler arası fark kadınlar aleyhine 34,5 puana kadar ulaşmaktadır.

Tablo 12. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TR83, bin kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
İş bulma ümidi yok	10	5	15
İş aramayıp çalışmaya hazır olan	20	24	44
Mevsimlik çalışan	0	2	2
Eğitim ve öğretimde olanlar	78	81	159
Ev işleri ile meşgul	0	389	389
Emekli	107	24	131
Özürlü yaşlı veya hasta	67	116	183
Ailevi ve kişisel nedenler	7	16	23
Diğer	4	3	7
Toplam	293	660	953

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada % 60 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde % 36,5 ile emeklilik yer almaktadır. İşgücü dışındaki kadın nüfusun sadece % 3,6'sı emeklidir. Erkeklerde ikinci sırada % 27 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer alırken, kadınlarda bu oran % 12'dir. Erkeklerde dikkat çeken diğer bir husus iş bulma ümidi olmadığı veya diğer nedenlerle çalışmak istedikleri halde iş aramayanların işgücü dışındaki erkeklerin % 10,2'sini oluşturmalarıdır.

Grafik 19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı,TR83,%,2011

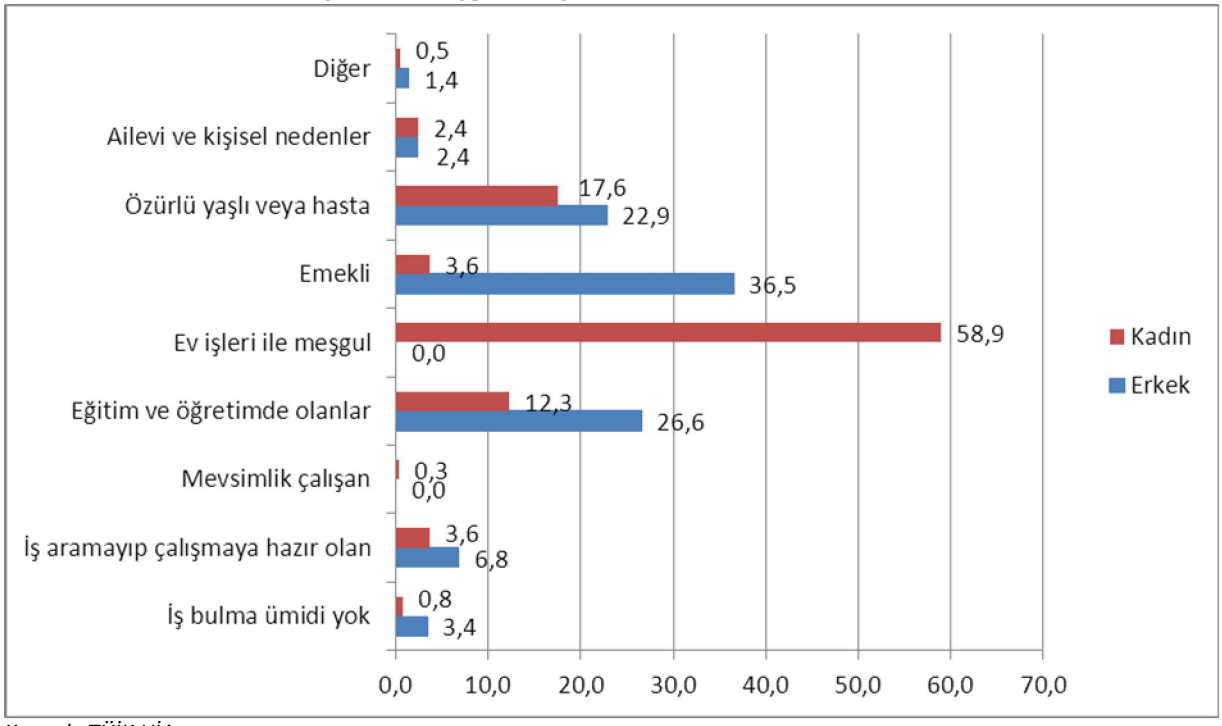

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü Dışındaki Genç Nüfus

Bölgedeki 392 bin gencin 140 bini çalışmakta, 17 bini de iş aramaktadır. 235 bin genç de işgücü dışındadır. İşgücü dışı nüfusun % 25'ini genç nüfus oluşturmaktadır. İşgücü dışındaki gençlerin % 60'ı (156 bin genç) eğitim ve öğretim hayatına devam etmektedir.

Her iki cinsiyette de işgücü dışında bulunma nedeninin başında eğitim ve öğretime devam etme yer almaktadır. İşgücü dışındaki genç erkeklerin % 80,2'si, genç kadınların da % 57'si eğitim ve öğretimlerine devam etmektedir. Genç erkeklerin % 9'u çalışmak istediği halde iş aramaktan vazgeçmişlerdir. Genç kadınların % 30'u da ev işleri ile meşgul olduklarından işgücü dışındadırlar.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Amasya'da 2012 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 9.391 kişidir. Kayıtlı işsizlerin % 58,2'si erkek, % 41,8'i kadındır. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklı değildir. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin % 62'si erkek, % 38'i kadındır.

Tablo 13. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
Yaş grupları	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	270	137	407	50.288	32.115	82.403
20-24	1.307	889	2.196	274.705	199.468	474.173
25-29	1.166	913	2.079	313.831	211.007	524.838
30-34	972	608	1.580	258.215	170.357	428.572
35-39	632	537	1.169	191.732	130.177	321.909
40-44	518	397	915	149.106	96.750	245.856
45-49	377	270	647	114.150	55.503	169.653
50-54	128	100	228	46.710	26.124	72.834
55-59	65	48	113	22.494	10.309	32.803
60-64	18	16	34	8.248	4.391	12.639
65+	11	12	23	4.142	2.440	6.582
Toplam	5.464	3.927	9.391	1.433.621	938.641	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin % 23,3'ü bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu % 22,1 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. 20-34 yaş grubundaki kayıtlı işsizler, Türkiye toplamında olduğu gibi, ildeki toplam işsizlerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. 15-19 yaş grubundaki işsizlerin toplam işsizler içindeki payı ise Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde % 4,3 olan 15-19 yaş grubunun payı, Türkiye toplamında % 3,4'tür.

Tablo 14. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
Eğitim durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okur-yazar değil	25	20	45	21.759	23.216	44.975
Okur-Yazar	43	61	104	35.031	24.409	59.440
İlköğretim	2.704	1.692	4.396	740.714	368.821	1.109.535
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	1.938	1.305	3.243	417.795	294.049	711.844
Yüksek okul	754	849	1.603	218.322	228.146	446.468
Toplam	5.464	3.927	9.391	1.433.621	938.641	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

İlin eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşük olmasına rağmen, kayıtlı işsizlerin dağılımında lise mezunlarının payı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde ilköğretim mezunlarının kayıtlı işsiz içindeki payı % 46,8 ile % 46,7 olan Türkiye ortalaması ile yaklaşık eşdeğerdir. Lise mezunlarının payı % 34,5 ile % 30 olan Türkiye toplamından daha yüksektir. Yüksek okul mezunlarının payı ise % 17 ile % 18,8 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

İlde toplam işsizlerin içinde kadının payı Türkiye ortalamasından 2,3 puan daha yüksektir. Cinsiyetler arası dağılımda iki cinsiyet arasındaki en belirgin fark ilköğretim mezunlarındadır. Amasya'da ilköğretim mezunları kayıtlı işsizler içinde % 38,4 olan kadın işsiz oranı, Türkiye'de % 33,2'dir.

Yüksekokul mezunu olan kadın kayıtlı işsiz sayısı, yüksekokul mezunu erkek kayıtlı işsizden 95 kişi daha fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 20. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı, %,2012

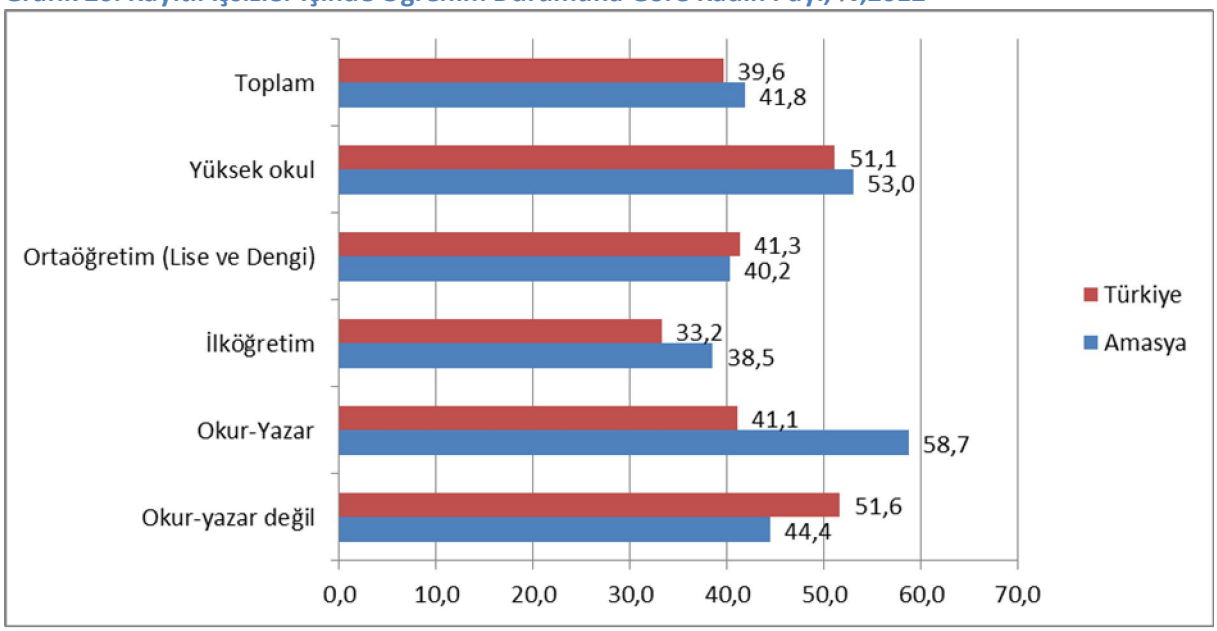

Kaynak:İŞKUR

Tablo 15. Açık İşlerin Dağılımı, 2012

	AMASYA	TÜRKİYE
Kamu	739	140.668
Özel	3.432	851.136
Toplam	4.171	991.804

İlde kamu sektöründeki açık iş oranı % 17,7 iken bu oran ülke genelinde % 14,1' dir. Özel sektörde ise Türkiye ortalamasına (% 85,9) yakın bir durum izlenmektedir.

İlde 2012 yılı itibariyle 2.817 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı[13] % 67,5' tir ve % 56,1 olan Türkiye işe yerleştirme oranının çok üzerindedir.

Tablo 16. İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı, , 2012

	Sektörler	Açık iş	İşe yerleştirilenler	İşe yerleştirme oranı%
AMASYA	Kamu	739	713	96,5
	Özel	3.432	2.104	61,3
	Toplam	4.171	2.817	67,5
TÜRKİYE	Kamu	140.668	137.648	97,9
	Özel	851.136	418.939	49,2
	Toplam	991.804	556.587	56,1

Kaynak: İŞKUR

Her iki cinsiyette de en fazla işe yerleştirme 25-29 yaş grubundadır. İşe yerleştirilen her 5 kişiden biri bu yaş grubundadır. Aynı eğilim Türkiye toplamında da görülmektedir. Yaş arttıkça beklendiği gibi işe yerleştirme oranları azalmaktadır.

Kayıtlı işsizlerin % 41,8'i kadın iken işe yerleştirilenlerin % 28,4'ü kadındır. İlde kadınların işe yerleştirme oranı Türkiye ortalamasından düşüktür. Türkiye toplamında toplam işe yerleştirilenlerin % 29,7'si kadındır.

Tablo 17. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	78	58	136	24.961	14.201	39.162
20-24	294	162	456	88.397	39.393	127.790
25-29	438	182	620	88.408	31.386	119.794
30-34	437	121	558	69.815	28.025	97.840
35-39	323	130	453	47.764	23.797	71.561
40-44	228	93	321	33.708	16.386	50.094
45-49	140	34	174	22.844	8.340	31.184
50-54	57	17	74	9.603	2.969	12.572
55-59	16	4	20	4.043	874	4.917
60-64	3	0	3	1.157	196	1.353
65+	1	1	2	279	41	320
Toplam	2.015	802	2.817	390.979	165.608	556.587

[13] İşe yerleştirme oranı: İse yerleştirilen sayısı/ Açık iş sayısı*100

İşe yerleştirilenlerin % 66,4'ü ilköğretim mezunudur. Bu oran % 57,2 olan Türkiye toplamının üzerindedir. İşe yerleştirilen erkeklerin % 66,6'sı, kadınların % 66'sı ilköğretim mezunudur. İkinci sırada % 26,3 ile ortaöğretim mezunları gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece % 6,5'i ön lisans, lisans ve yüksek lisansı da içeren yüksek eğitimlilerdir.

Tablo 18. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyenler	5	1	6	1.739	863	2.602
Okur-yazar olanlar	12	2	14	15.200	5.765	20.965
İlköğretim	1.343	530	1.873	229.017	89.619	318.636
Ortaöğretim	549	192	741	113.021	46.740	159.761
Ön lisans	66	47	113	19.497	13.060	32.557
Lisans	40	29	69	12.229	9.196	21.425
Yüksek lisans	0	1	1	280	364	644
Doktora	0	0	0	6	1	7
Toplam	2.015	802	2.817	390.989	165.608	556.597

Kaynak: İŞKUR

2012 yıl sonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 271' dir. Açılan kursların % 22,8' i UMEM kapsamlı kurslar ile istihdam garantili kurslardır. Bu kurslara , toplam kurs katılımcılarının % 37,3'ü olan 1.043 kişi katılmıştır.

Tablo 19.Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012

	AMASYA		**TÜRKİYE**	
	Kurs Sayısı	**Katılan sayısı**	**Kurs Sayısı**	**Katılan sayısı**
Çalışanların Mesleki Eğitimi	1	137	370	8.453
Girişimcilik	11	291	900	24.953
Hükümlü	4	69	334	4.483
İstihdam Garantili İşgücü Yetiştirme Kursu	5	86	4.564	116.451
Genel Kapsamlı İşgücü Yetiştirme Kursu	9	160	1.576	34.019
TYÇP	36	708	4.936	186.599
İEP	27	75	8.018	18.570
Özürlü Kursları	2	27	574	6.272
UMEM	57	957	2.359	41.054
UMEM/İEP	119	284	3.333	12.503
TOPLAM	271	2.794	26.964	453.357

Kaynak: İŞKUR

Türkiye toplamında olduğu gibi ilde kursa katılanların çoğunluğu erkektir.

Tablo 20. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı,2012

	AMASYA			**TÜRKİYE**		
	Erkek	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Kursa katılan sayısı	1.718	1.076	2794	276.901	187.744	464.645
Kursa katılan sayısı%	61,5	38,5	100,0	59,6	40,4	100,0

Kaynak: İŞKUR

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Amasya ilinin işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması yapılması planlanmıştır. [14]

Uygulaması ilk kez 2012 Eylül ve Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Amasya ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir. 1-9 çalışanı olan mikro ölçekli işyerlerindeki hızlı açılıp kapanma oranları dikkate alınarak, araştırmanın kapsamı Amasya ilinin tüm ilçe ve köylerinde bulunan özel sektör, 10 ve daha fazla çalışanı olan yerel birim işyerleri olarak tanımlanmıştır.

10 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısının çok fazla olmaması örnekleme yerine tam sayımın tercih edilmesine yol açmıştır.[15] Araştırmanın çerçevesi Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemidir. İşyeri listeleri her yılın Nisan ayı itibariyle güncelleştirmesine, mikro ölçekli işyerleri kapsam dışında tutulmasına ve alana çıkılmadan önce işyerleri listesi, SGK ve İŞKUR İl Müdürlükleri gibi diğer adres kaynakları ile de kontrol edilmesine rağmen, alanda bazı adreslerin bulunmasında problem ile karşılaşılmıştır. Alan uygulaması sırasında karşılaşılan diğer bir sorun da işyeri faaliyetleri ve işyeri büyüklüklerinde görülen değişikliklerdir. Özellikle 10-49 büyüklüğündeki işyerlerinden bir kısmı 1-9 büyüklükteki işyerlerine kayma göstermiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[16]" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep edilen eğitim ve beceri düzeyleri, Karşılanma yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük nedeni)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[17] kapsama dahil edilmiştir.

---

[14] Araştırma yöntemi için Ek 4'e bakınız

[15] Tam sayımın tercih edilmesinde İŞKUR'un kendi alt yapısını güncellemek istemesi de önemli bir etken olmuştur.

[16] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

[17] Madencilik ve taşocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor; ve Diğer hizmet faaliyetleri.

Araştırmaya 436 işyeri cevap vermiştir. Bu işyerlerinin 85 tanesinin , TÜİK İşyeri Listesinde 10-49 çalışanı büyüklüğünde olduğu halde, alanda 1-9 çalışanı olan işyerlerine dönüştükleri görülmüştür. Bu durum özellikle kendini toptan ve perakende ticaret sektöründe ve bunu takiben imalat sektöründe göstermektedir.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektör bazında il tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 33,9' unu içeren bu sektörü % 19,7 ile imalat ve % 11,5 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri, araştırmaya cevap veren işyerlerinin% 65,1' ini oluşturmaktadır. Dördüncü sırada % 7,8 pay ile ulaştırma ve depolama faaliyetleri yer almaktadır.

Grafik 21. İşyerlerinin sektörel dağılımı,% 2012

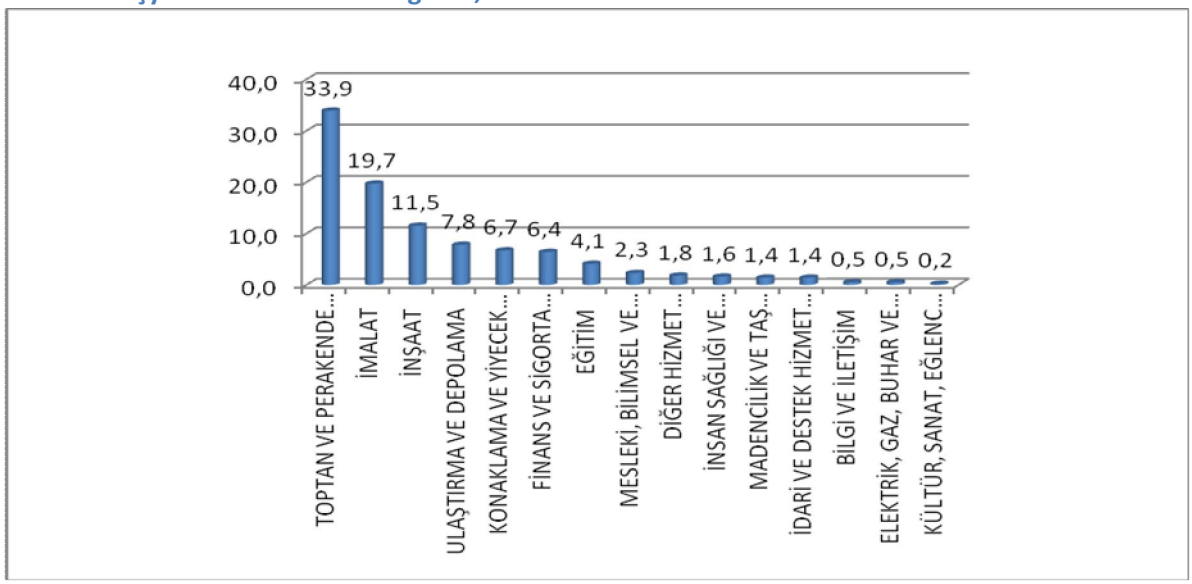

Kaynak: İPTA

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralaması yer değiştirmektedir. İlk sırada imalat sektörü yer almakta, imalatı ticaret sektörü takip etmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinin % 40'ı imalatta, % 15,4'ü ticaret sektöründedir. Bu iki sektörü idari ve destek hizmetleri ile konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörü takip etmektedir.

Amasya'daki işyerleri Türkiye toplam işyerlerinden sadece % 0,3 pay almaktadır. Türkiye içinde en fazla pay alan sektör % 0,6 pay ile toptan ve perakende sektörüdür. Amasya'da işyerleri itibariyle dördüncü sırada olan ulaştırma ve depolama sektörünün Türkiye içindeki payı % 0,5'tir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların % 69,1' i imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör Türkiye'de olduğu gibi imalat sektörüdür ama çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye'den çok yüksektir. İmalat sektöründe çalışanlar Türkiye'de

toplam çalışanların % 24'ü iken , bu oran ilde % 34,5'e yükselmektedir. Çalışanların sektörel dağılımı ilk sıradan sonra farklılaşmaktadır. Türkiye'de ikinci sırada yer alan idari ve destek hizmetler sektörü ilde yedinci sıradadır. İmalat sektörünü ilde % 26,1 ile toptan ve perakende ticaret ve % 8,4 ile inşaat sektörleri takip etmektedir.

Grafik 22. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012

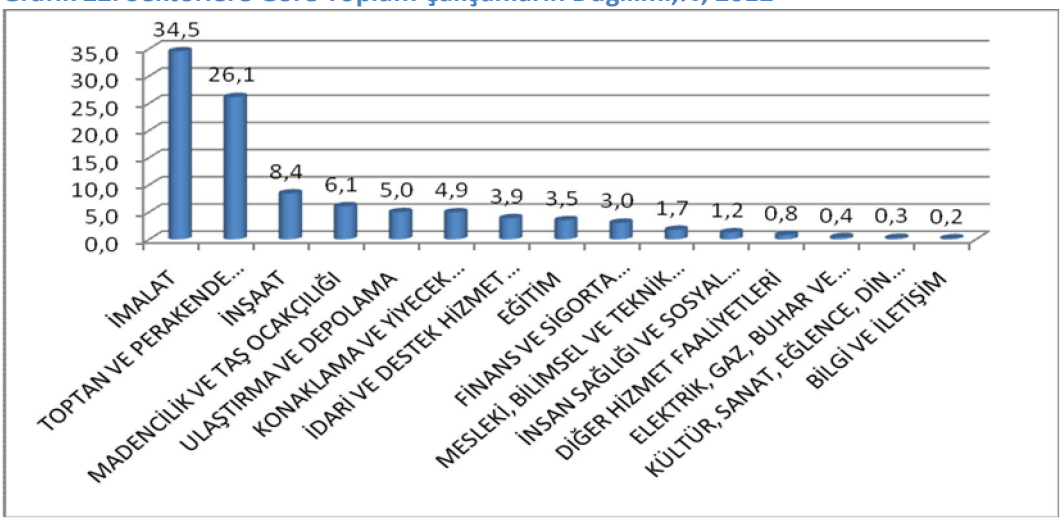

Kaynak: İl İPTA

Çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı % 17,7' dir. Türkiye toplamında kadın çalışanların payı ise % 25,3' tür.

Kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki payı Türkiye ortalamasından düşük olmakla birlikte, kadın çalışanların görece olarak ağırlık kazandıkları sektörler Türkiye ile aynı eğilimi göstermektedir. Hem Amasya'da hem de Türkiye'de kadınların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Tablo 21. Sektörlere göre çalışan oranları, 2012

Sektör	Erkek çalışan oranı,%	Kadın çalışan oranı,%	Sektördeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı,%
Bilgi ve iletişim	63,2	36,8	0,5
Diğer hizmet faaliyetleri	69,9	30,1	1,8
Elektrik, gaz üretim ve dağıtım	93,3	6,7	0,5
Eğitim	60,1	39,9	4,1
Finans ve sigorta faaliyetleri	68,6	31,4	6,4
Konaklama ve yiyecek hizmeti	65,8	33,8	6,7
Kültür, sanat, eğlence	86,7	13,3	0,2
Madencilik ve taş ocakçılığı	99,6	0,3	1,4
Mesleki, bilimsel ve teknik faal.	82,4	17,6	2,3
Toptan ve perakende ticaret	69,8	30,2	33,9
Ulaştırma ve depolama	89,2	10,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	73,8	26,4	1,4
İmalat	91	9	19,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler	44,9	55,1	1,6
İnşaat	92,2	7,8	11,5
Toplam	82,3	17,7	100,0

Kaynak: İl İPTA

Örneğin çalışanlarının yarısı (% 55) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı % 1,6, çalışanlarının % 39,9' unun kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı % 4,1, çalışanlarının % 36,8'inin kadın olduğu bilgi ve iletişim faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları % 0,5' tir.

Çalışan sayıları itibariyle imalat sektörü Türkiye toplamında olduğu gibi erkeklerde ilk sıradadır. Kadınlarda ise bundan farklı olarak Toptan ve Perakende Ticarette ilk sıradadır. Erkek çalışanların % 38,6'sı, kadın çalışanların da % 17,2' si imalat sektöründedir. Kadınlarda hakim sektör olan ticarette ise erkek çalışanların % 22,4'ü, kadın çalışanların da % 42,7' si ticaret sektöründedir. Toplam çalışanlara göre üçüncü sırada olan inşaat, % 9,5 pay ile erkek çalışanlarda yine üçüncü sırada yer alırken, kadınlarda üçüncü sırada konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Çalışanların imalat sektöründe yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların dörtte biri nitelik gerektirmeyen meslek grubunda[18] çalışmaktadır. İkinci sırada %22,7 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, üçüncü ve dördüncü sırada sıra ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile hizmet ve satış elemanları çalışanları yer almaktadır.

İlde ana meslek gruplarının dağılımı Türkiye dağılımı ile ilk sıradaki meslek grubunda benzerlik göstermektedir. İlde ve Türkiye' de ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslekler bulunmaktadır. Türkiye' de ikinci sırada profesyonel meslek grupları yer almakta iken ilde sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ikinci sıradadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların % 18,6' sını kadınlar teşkil ederken, profesyonel meslek mensuplarının % 36,4'ü kadın, büro hizmetlerinde çalışanların % 30,9' u kadındır. Buna karşılık yöneticilerin sadece % 11,9'u, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının % 7,1' i kadındır.

Grafik 23. Ana meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,%

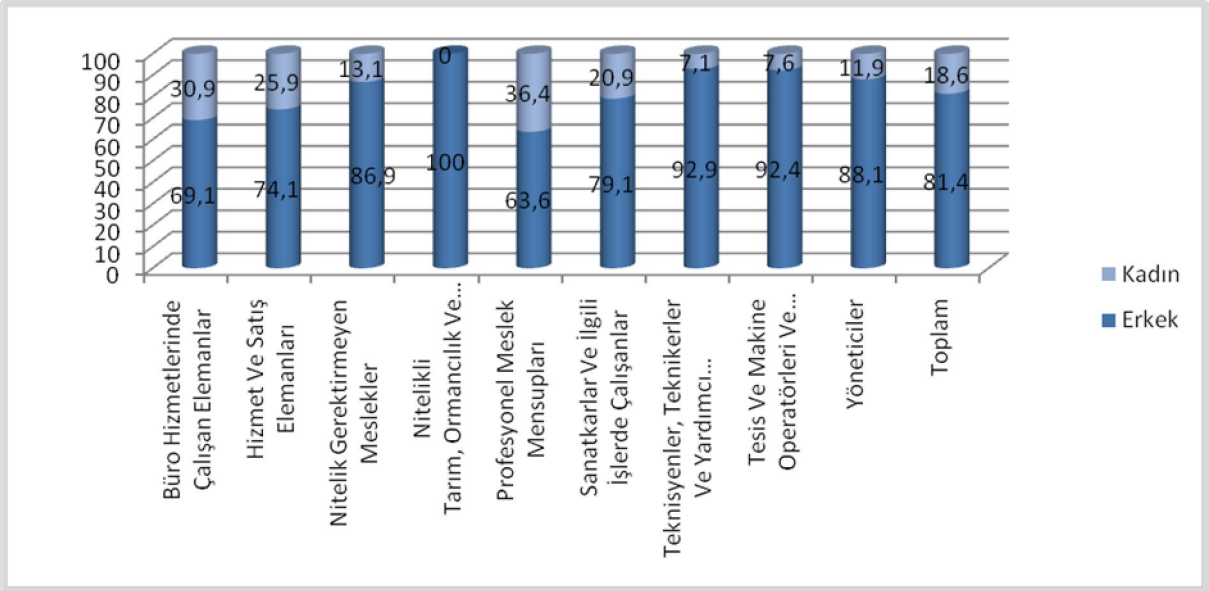

Kaynak: İl İPTA,

[18] Ana meslek grubu: ISCO 2008

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olmadığını göstermektedir.[19] En fazla çalışanı olan ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların % 43,1'ini oluşturmaktadır. İlk sırada beden işçisi (genel) yer almaktadır. Daha sonra sırası ile ilk onda yer alan meslekler; konfeksiyon işçisi, mermer işçisi, beden işçisi (inşaat), şoför (yük taşıma), beden işçisi (temizlik), garson (servis elemanı), yer altı maden işletmesi hazırlık elemanı, satış danışmanı ve madenci (genel)'dir.

Tablo 22. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,2012

İlk On Meslek (Toplam)	%	İlk On Meslek (Erkek)	%	İlk On Meslek (Kadın)	%
Beden İşçisi (Genel)	13	Beden İşçisi (Genel)	15,3	Konfeksiyon İşçisi	23,4
Konfeksiyon İşçisi	6,7	Mermer İşçisi	6,5	Beden İşçisi (Temizlik)	6,5
Mermer İşçisi	5,3	Beden İşçisi (İnşaat)	5,3	Temizlik Görevlisi	3,7
Beden İşçisi (İnşaat)	4,3	Şoför (Yük Taşıma)	4,1	Satış Danışmanı	3,5
Şoför (Yük Taşıma)	3,3	Konfeksiyon İşçisi	2,9	Muhasebeci	3,5
Beden İşçisi (Temizlik)	2,5	Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı	2,4	Beden İşçisi (Genel)	2,9
Garson (Servis Elemanı)	2,3	Madenci(Genel)	2,3	Aşçı	2,8
Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı	1,9	Garson (Servis Elemanı)	2,3	Ön Muhaebeci	2,7
Satış Elemanı (Tanıtım)	1,9	Pazarlamacı(Satış Temsilcisi)	1,7	Plastik Mamuller İşçisi	2,5
Madenci(Genel)	1,9	Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı)	1,6	Sekreter	2,2
Toplam	43,1	Toplam	44,4	Toplam	53,7

Kaynak: İl İPTA

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Erkeklerde mesleki yoğunlukta başta yer alan ilk on meslek toplam erkek istihdamının % 44,4'ünü oluştururken, kadınlarda bu oran % 53,7 düzeyindedir.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Konfeksiyon İşçisi, Satış Danışmanı, Muhasebeci, Aşçı, Ön Muhasebeci, Plastik Mamuller İşçisi ve Sekreter gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen mesleklerdir.

AÇIK İŞLER

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş[20] imalat sanayindedir. Amasya ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle

[19] Çerçevede mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuş olup genellemeler ihtiyatla karşılanmalıdır.

[20] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım

lokomotif sektörler imalat ve toptan-perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat olmakta ve imalatı ticaret ve inşaat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin % 42,3'ü imalat , % 34,2'si ticaret, % 9,8'i inşaat sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri; kültür, sanat ve eğlence; su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetileri ile ulaştırma ve depolama sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

Grafik 24. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012

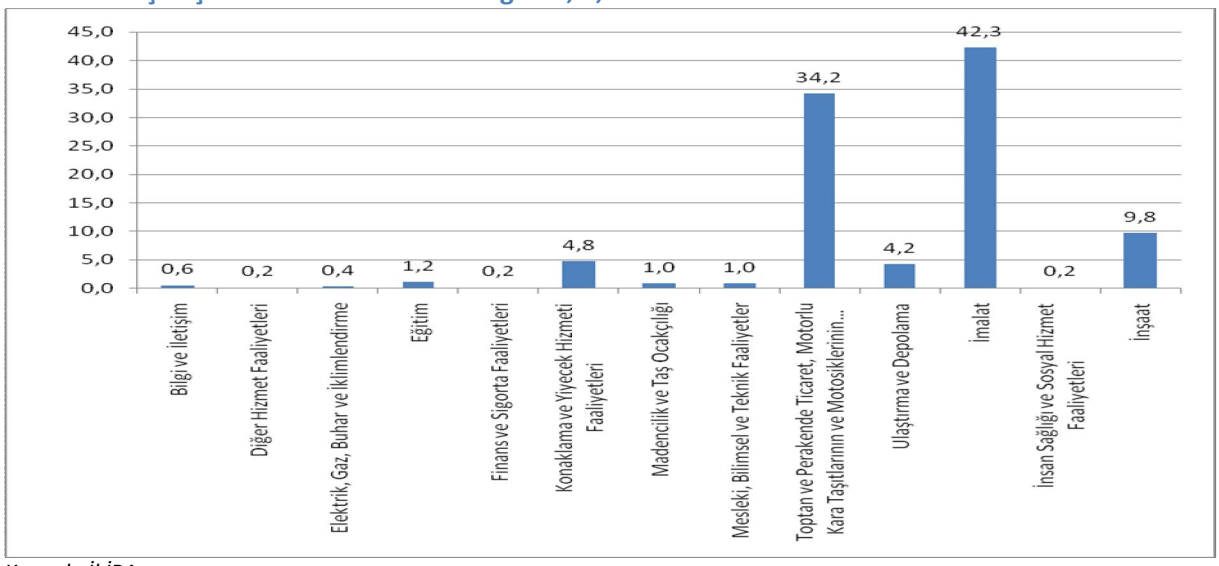

Kaynak: İl İPA

Anket uygulanan işyerlerinde açık iş oranı[21] % 4,3'tür. Açık iş oranı itibariyle önde gelen sektör bilgi ve iletişim sektörüdür. Sektörde açık iş oranı % 13,6 dır. Sektörde çalışan sayısının az olması ekonomide bu oranın önemini henüz hissettirmese de sektörün gelişimi ile birlikte bu yöndeki talep kendini etkin olarak hissettirecektir.

atmaya da hazırdır; ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

[21] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir:
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

Grafik 25. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012

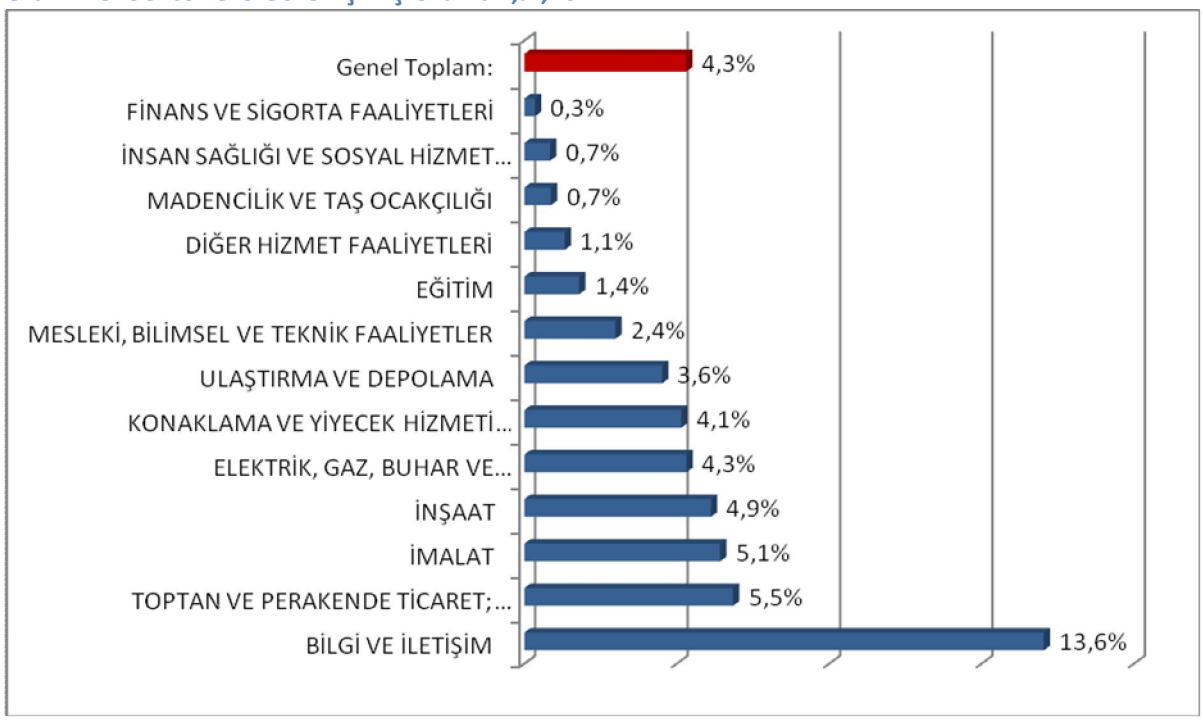

Kaynak: İl İPTA

İlde % 4,3 olan açık iş oranı, % 3,3 olan, Türkiye geneli açık iş oranının üzerindedir. İlde açık iş oranı itibariyle ilk sırada yer alan bilgi ve iletişim sektöründe Türkiye açık iş oranı % 2,6'dır. İl çalışanlarının % 60,6'sını barındıran imalat ve ticaret sektöründeki açık iş oranları da, bu iki sektördeki Türkiye açık iş oranlarının çok üzerindedir. İmalat sektöründeki açık iş oranı ilde % 5,1 iken Türkiye'de % 5, ilde % 5,5 olan ticaret sektörü açık iş oranı Türkiye'de % 3,8'dir. Türkiye genelinde en yüksek açık iş oranı % 6,1 ile İnşaat sektöründedir.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu % 29,1 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. Bu ana meslek grubunu % 16,1 ile hizmet ve satış elemanları, % 14,8 ile teknisyenler teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları takip etmektedir.

Grafik 26. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012

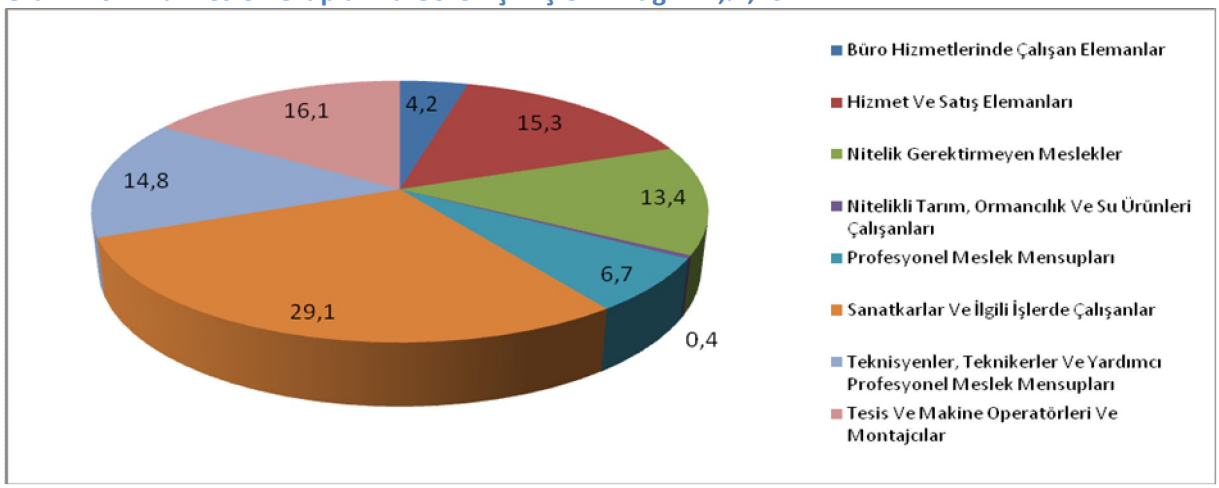

Kaynak: İl İPTA

Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri büyüklüklerine göre farklılaşmaktadır. Örneğin en fazla ihtiyaç duyulan sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubuna talep 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu % 7,2 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar iken ilde teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek grubudur. Bu gruptaki açık iş oranı çok yüksektir (% 9,5).

Grafik 27. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012

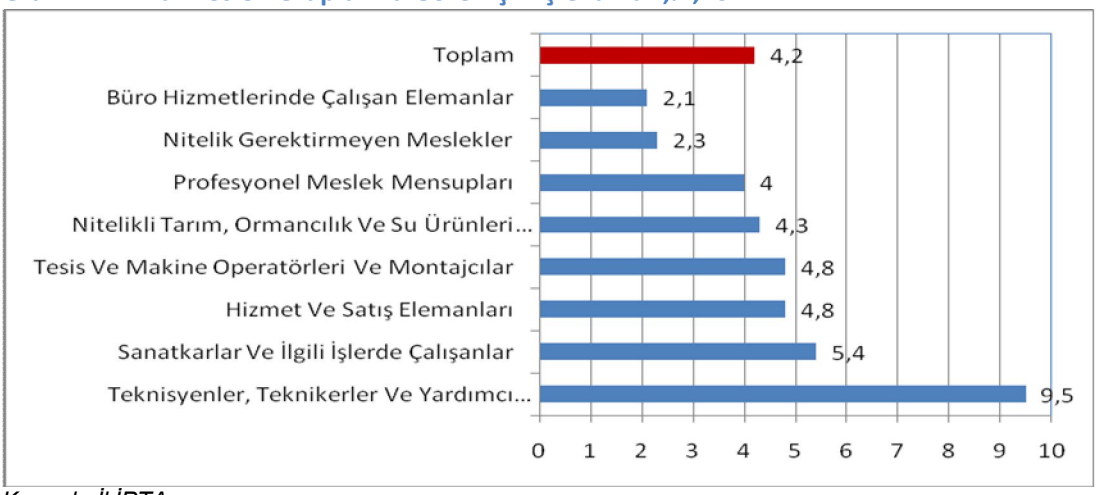

Kaynak: İl İPTA

İlde ikinci sırada % 5,4 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yer alırken, üçüncü sırada aynı oran ile yer alan hizmet ve satış elemanları ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar gruplarında açık iş oranı % 4,8'dir.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek beden işçisi (Genel)'dir. Açık işlerin % 10,7'sini beden işçileri oluşturmaktadır. Beden İşçisi (Genel)'i % 9,2 ile konfeksiyon işçisi takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasındaki ilk on meslek tablo da belirtilmiştir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin %55'ini oluşturmaktadır.

Tablo 23. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%

Beden İşçisi (Genel)	10,7
Konfeksiyon İşçisi	9,2
Elektrik Teknikeri	8,6
Makinacı (Dikiş)	7,7
Garson (Servis Elemanı)	7,1
Elektrikli Ev Aletleri Bakım Onarımcısı	3,8
Metal İşleri Teknisyeni	2,3
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	1,9
Değirmen İşçisi (Hububat)	1,9
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	1,5
Toplam	54,8

Kaynak:İl İPTA

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İşverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir.

Grafik 28.Açık İşler İçin İstenen Düzeyler,%,2012

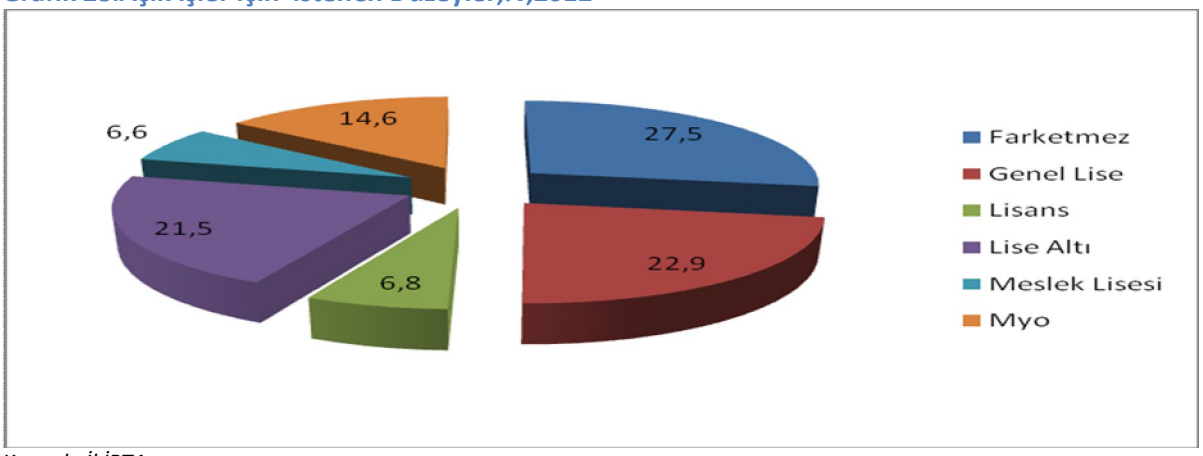

Kaynak: İl İPTA

Bu durum kendini Türkiye sonucunda da göstermektedir. Ancak ilde oran Türkiye oranından (% 36) daha düşük seviyededir(% 27,5). İkinci sırada ilde (% 22,9) ile genel lise, Türkiye'de ise (% 28) lise altı eğitim gelmektedir.

İlde tüm açık işlerde fark etmez, genel lise ve lise altı eğitim oranı % 71,9'dur. Çıraklık eğitimi ve yüksek lisans eğitim seviyelerini talep eden hiç bir işyeri olmamıştır.

Açık işlerde iki ve ücüncü sıradaki meslekler konfeksiyon işçisi ile elektrik teknikeri gibi belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyinin farketmez olması dikkat çekicidir.

Beklendiği gibi meslek lisesi ve MYO mezunları az sayıda da olsa daha çok elektrikli ev aletleri bakım onarımcıs, elektrik teknikeri, metal işleri teknisyeni, makine teknikeri gibi mesleklerde yoğunlaşırken; lisans mezunları da diploması olmadan kesinlikle yapılamayacak olan elektrik-elektronik, makine, ziraat mühendisi gibi mühendislik dallarında ve muhasebeci ile Türkçe, kimya, matematik gibi öğretmen sınıfında yoğunlaşmıştır.

Grafik 29.İşverenlerin En Çok Talep Ettiği İstenen Beceri Düzeyleri,%,2012

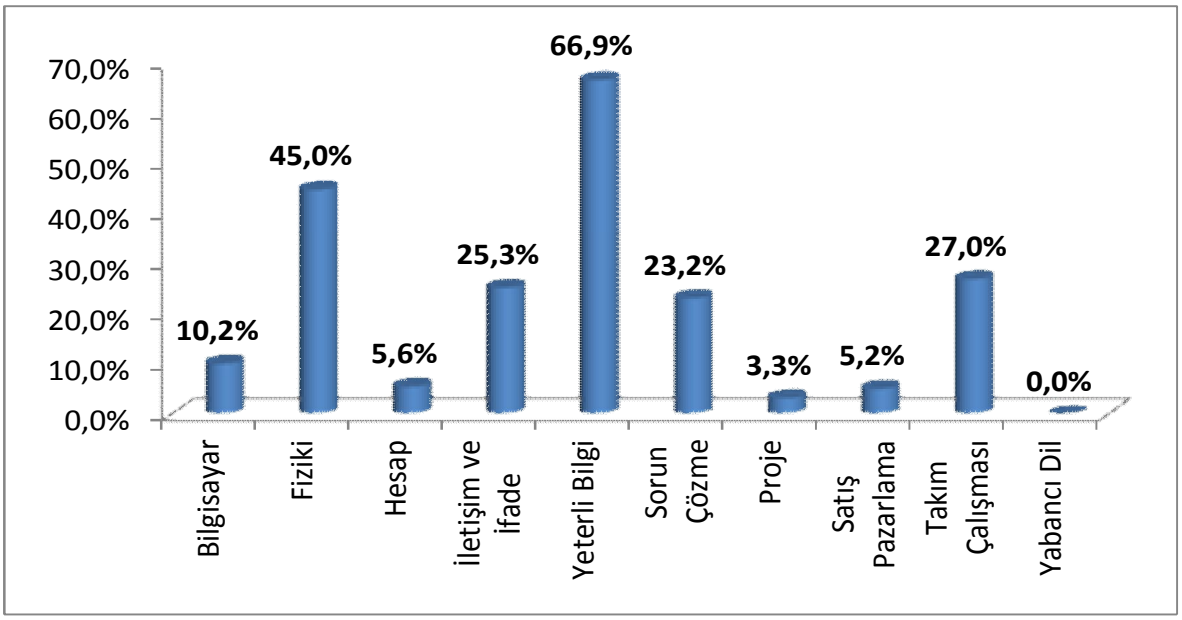

İşverenlerin en çok talep ettiği beceri meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Bu beceriyi fiziki güç ve takım çalışmasına uygunluk takip etmektedir. İstenen diğer beceri sıralaması ise şu şekildedir; iletişim ve ifade, sorun çözme, bilgisayar, hesap, satış pazarlama, proje bazlı çalışma. Türkiye genelinde de istenen ilk iki beceri aynıdır. Ancak ilde fiziksel ve bedensel yeterlilik talep edilme oranı Türkiye genelinin oldukça altındadır.

En çok talep edilen ilk beş meslekte istenen becerilerde makineci mesleğinde hemen hemen her beceri düzeyinde eleman talebinde bulunulmuştur. Beden işçisi (genel), mermer işçileri, beden işçisi (temizlik), inşaat işçisi gibi mesleklerde ise fiziki güç aranmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur. Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör Türkiye sonucunda olduğu gibi imalattır. Yalnız ilde imalat sektörü eleman bulmada Türkiye'den daha fazla zorluk çekmektedir. İmalat sektöründeki işyerlerinin % 38,9'u eleman temininde güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye'de bu oran % 34'tür.

İkinci sırada Türkiye ile paralel olarak ile ticaret (% 25,7) yer almaktadır. İlde üçüncü sırada (% 9,3) inşaat sektörü yer alırken, Türkiye sonucunda inşaat dördüncü sıradadır. Üçüncü sırada konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörü yer almaktadır.

Grafik30. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012

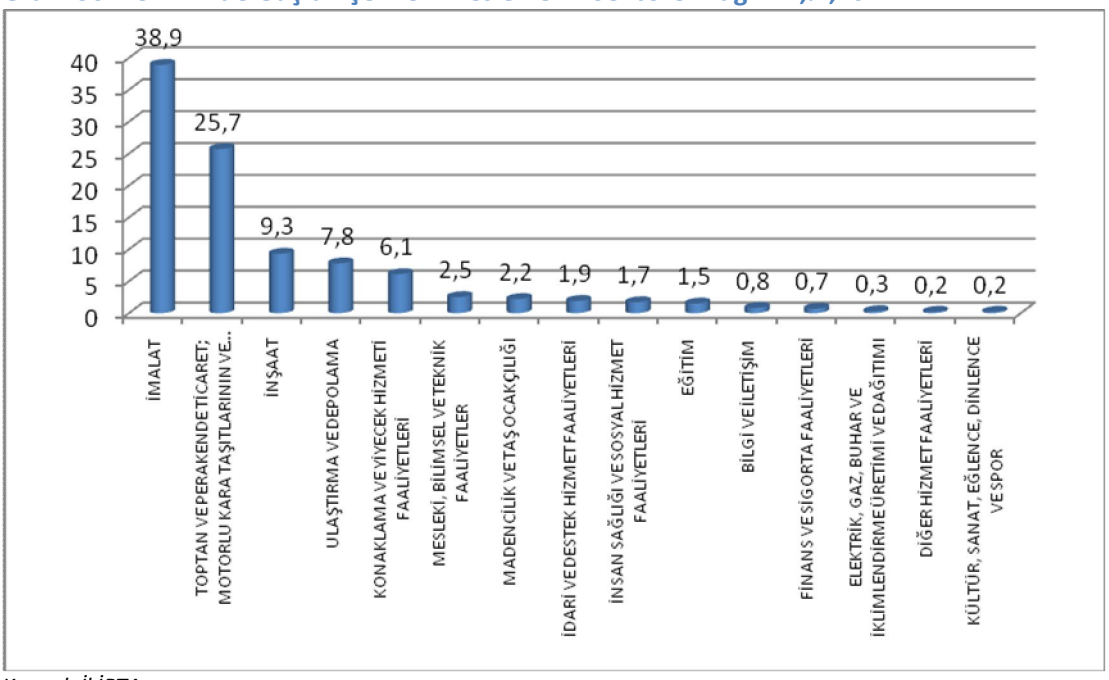

Kaynak:İl İPTA

İlde en fazla temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre dağılımına bakıldığında; temininde güçlük çekilen kişilerin % 39'unun sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla hizmet ve satış elemanları ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubundadır. Nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı sadece % 2'dir. Çalışanların % 24'ü nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda iken ilin işgücü piyasasının ihtiyaçları daha fazla nitelik gerektiren mesleklerdedir. Ayrıca nitelik gerektirmeyen mesleklerde eleman ihtiyacı duyulduğunda kolaylıkla işgücü piyasasından temin edilebilmektedir.

Grafik31. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler,%,2012

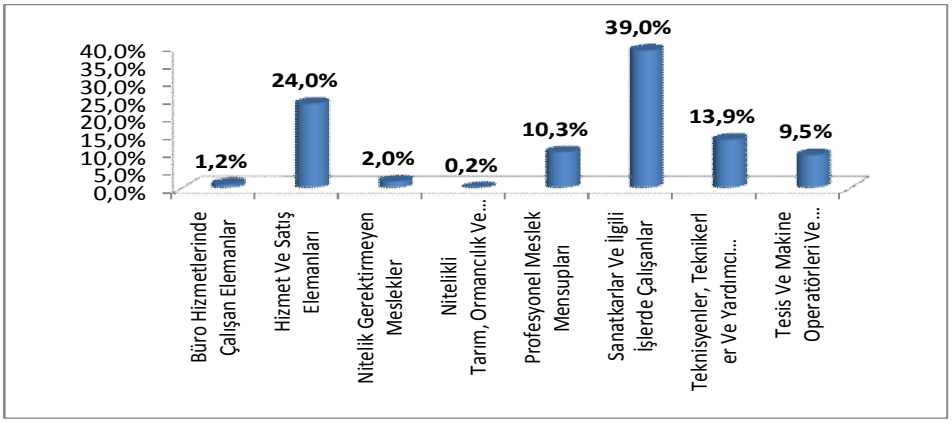

Kaynak:İl İPTA

Temininde en çok zorluk çekilen meslek garson (servis elemanıdır). Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 8,6'sını garson (servis elemanı) oluşturmaktadır. Bu mesleği % 7,6 ile konfeksiyon işçisi, onu da % 6,6 ile mermer işçisi takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve % 3,4 ile elektrikli ev

aletleri bakım onarımcısı ve reyon görevlisi, % 2,9 ile muhasebeci, % 2,5 ile aşçı ve makine teknikeri, % 2,4 ile mobilya montaj işçisi ve akaryakıt satış elemanı (pompacı) dır.

Tablo 24. Temininde Güçlük Çekilen İlk On Meslek, 2012

Meslek	Toplam Temininde Güç Sayısı
Garson (Servis Elemanı)	51
Konfeksiyon İşçisi	45
Mermer İşçisi	39
Elektrikli Ev Aletleri Bakım-Onarımcısı	20
Reyon Görevlisi	20
Muhasebeci	17
Aşçı	15
Makine Teknikeri	15
Mobilya Montaj İşçisi	14
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	14

Teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir.

Grafik 32. Meslek Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri,%,2012

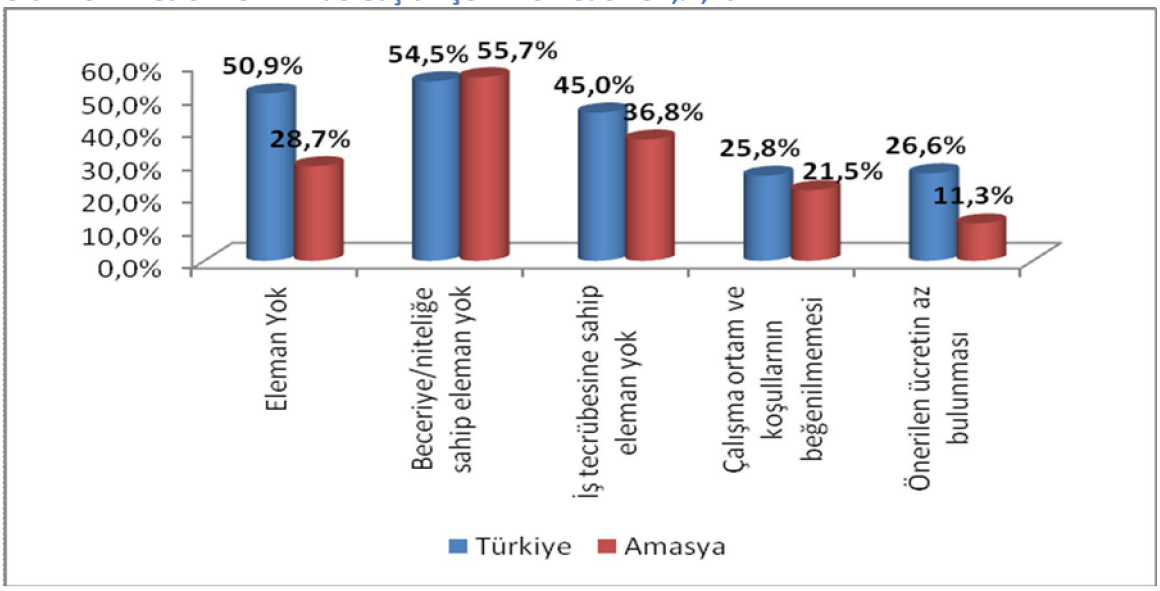

İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında garson (servis elemanı), elektrikli ev aletleri bakım onarımcısı, konfeksiyon işçisi, reyon görevlisi, mobilya montaj işçisi ve elektrik teknikeri gelmektedir. İl de temininde güçlük çekilen ilk on meslekte eleman temininin güçlük çekilme nedenleri çeşitlilik göstermektedir.

2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Amasya ili 10+özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır. İnşaat, madencilik ve taş ocakçılığı ile finans ve sigorta sektörlerinde net istihdam azalışı vardır. Yani bu üç sektörde çıkışlar girişlerden fazladır.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör İmalat ve idari destek hizmet faaliyetleridir. En fazla çalışanı olan ikinci sektör konumundaki ticaret sektöründeki istihdam değişimi idari ve destek hizmetleri faaliyetleri sektörünün altında kalmıştır.

İl net istihdam artışının sektörel dağılımı Türkiye'den farklıdır. İlde net istihdam artışının en fazla olduğu sektör imalat sektörü iken Türkiye de idari ve destek hizmet faaliyetleridir. Türkiye de ikinci sırada imalat ilde idari ve destek hizmetleri faaliyetleri vardır.

Grafik 33.Sektörlere Göre NİDO,%,2012

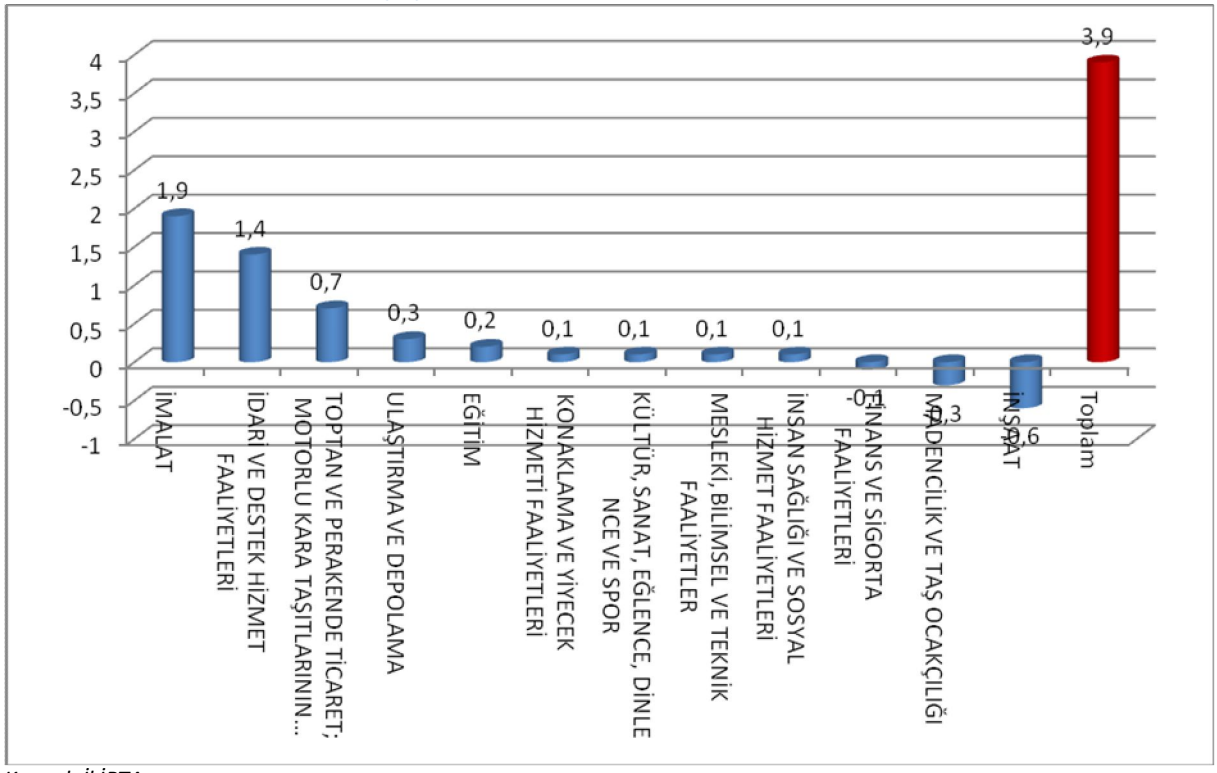

Kaynak:İl İPTA

Net istihdam değişim oranı da Türkiye'den farklıdır. Türkiye'de oranın en yüksek olduğu sektör % 13,7 ile konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetlerindedir. Bu sektörü %11 ile kültür, sanat ve eğlence sektörü; % 10,6 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri takip etmektedir. Buna karşın araştırmanın uygulandığı tarih itibariyle ilde net istihdam değişim oranının[22] en yüksek olduğu sektör % 1,9 ile imalat hizmetleridir. İstihdam değişiminde bu sektörü % 1,4 ile idari ve destek hizmetleri faaliyetleri, % 0,7 ile ticaret sektörü takip etmektedir.

İlde net istihdam değişim oranı % 3,9 ile % 5,7 olan Türkiye net istihdam değişim oranının altındadır.

[22] Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) istihdam değişimini açıklar ve net istihdam değişiminin toplam çalışana oranını ifade eder.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa (altı aylık) ve orta (bir yıllık) dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek altı aylık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri imalat sektöründedir. Toplam istihdam artışı beklentisinin % 39,5' i imalat sektöründedir. İmalatı % 30,9 ile toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde istihdam artışı bekleyen üçüncü sektör ise % 12,6 ile inşaat sektörü faaliyetlerinde çalışan işletmelerdir. İstihdamın en büyük üçüncü sektörü olan inşaat sektörü mevsimsellikten etkilenmekte ve 31 Aralık itibariyle sektörde net istihdam artışı beklenmemektedir. 31 Aralık itibariyle istihdam azalışı bekleyen sektörler sırasıyla imalat, inşaat ve madencilik ve taş ocakçılığıdır.

Meslek bazında değerlendirme yaparsak kısa dönemde (altı aylık) en fazla istihdam artışı beklenen ilk beş meslek sırasıyla Konfeksiyon İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Elektrik Teknisyeni, Elektrikli Ev Aletleri Bakım-Onarımcısı ve Satış Danışmanıdır. Uzun dönemde ise (bir yıllık) Beden İşçisi (İnşaat), Yüksek Fırın Kumanda Operatörü, İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Garson (Servis Elemanı)' dır.

Tablo 25. En Fazla İstihdam Artışı Beklenen 20 Meslek,2012

EN FAZLA İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN 20 MESLEK	
31 ARALIK 2012	**30 HAZİRAN 2013**
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Garson (Servis Elemanı)	Yüksek Fırın Kumanda Operatörü
Elektrik Teknisyeni	İmal İşçisi
Elektrikli Ev Aletleri Bakım-Onarımcısı	Beden İşçisi (Genel)
Satış Danışmanı	Garson (Servis Elemanı)
Elektrik Teknikeri	Reyon Görevlisi
Mobilya Montaj İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
Metal İşleri Teknisyeni	Plastik Mamuller İmal İşçisi
Plastik Mamuller İmal İşçisi	Mermer İşçisi
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Makineci (Dikiş)
Banka Gişe Yetkilisi	Ziraat Mühendisi
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Muhasebeci
İmal İşçisi	Banka Gişe Yetkilisi
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	Pres İşçisi (Küp Ve Kesme Şeker)
Kasiyer	Aşçı Yardımcısı
Reyon Görevlisi	Otobüs Muavini
Makine Teknikeri	Depo Sorumlusu
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Aşçı
Büro İşçisi	Plastik Mamuller Montaj İşçisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Otobüs Kaptanı (Şoförü)

Kaynak: İl İPTA

Yine meslek bazında en fazla istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek kısa dönemde (altı aylık) Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat), Şoför-Yük Taşıma ve Mermer İşçisi ve Ağır Kamyon Şoförü' dür. Uzun vadede (bir yıllık) ise Beden İşçisi (İnşaat), Sıvacı, Elektrikçi (Genel), Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı) ve Sıhhi Tesisatçı' dır.

Tablo 26. En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 20 Meslek,2012

EN FAZLA İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN 20 MESLEK	
31 ARALIK 2012	30 HAZİRAN 2012
Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (İnşaat)	Sıvacı
Şoför-Yük Taşıma	Elektrikçi (Genel)
Mermer İşçisi	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Ağır Kamyon Şoförü	Sıhhi Tesisatçı
İnşaat Teknikeri	Garson (Servis Elemanı)
Muhasebeci	Direksiyon Eğitimi
Aşçı	Ön Muhasebeci
İnşaat Mühendisi	Banka Gişe Yetkilisi
Operasyon Yetkilisi (Banka)	Muhasebeci
Pazarlama Yetkilisi (Banka)	Güvenlik Görevlisi
Müşteri Temsilcisi (banka)	Aşçı
Elektrik Tesisatçısı-Bina	Çoban (Büyükbaş Hayvan)
Çaycı	
Jeoloji Mühendisi	
Topoğraf	
Bekçi	
İş Makineleri Operatörü	
Aşçı Yardımcısı	
Çoban (Büyükbaş Hayvan)	

Kaynak: İl İPTA

Tablo 27. Kısa ve orta vadede net istihdam artışının sektörlere göre dağılım,%,2012

Sektör	31 Aralık 2012	30 Haziran 2013
Bilgi ve iletişim	0,6	0,0
Diğer hizmet faaliyetleri	0,2	2,2
Elektrik, gaz ve buhar üretim ve dağıtımı	1,0	0,0
Eğitim	0,4	0,0
Finans ve sigorta	2,3	1,6
Konaklama ve yiyecek hizmeti	4,3	9,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	0,0	1,6
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,6	1,0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0	1,2
Toptan ve perakende ticaret	30,9	21,5
Ulaştırma ve depolama	2,1	3,7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4,4	0,0
İmalat	39,5	31,1
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,0	0,0
İnşaat	12,6	27,2
Toplam	100,0	100,0

Kaynak: İl İPTA

Kısa vadede Türkiye'de en fazla net istihdam artışı bekleyen sektör idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Tüm net istihdam artışı beklentisinin % 23,5'i sektörden kaynaklanmaktadır. İmalat sektörü net istihdam artışının % 20'sini, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyeti % 12'ünü oluşturmaktadır.

Orta vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör yine imalat sektörüdür. Toplam istihdam artışının % 31,1'i imalat sektöründen kaynaklanmaktadır. Mevsimsellik nedeni ile Aralık ayında net istihdam artışı beklemeyen inşaat sektöründe Haziran ayında istihdam artışı beklenmektedir. Net istihdam artışının % 27,2'si inşaat sektöründen kaynaklanmaktadır. Toptan ve perakende ticaret toplam artıştan % 21,5'lik pay almaktadır. 30 Haziran itibariyle net istihdam azalışı beklentisinin en fazla olduğu sektör inşaat sektörüdür.

Türkiye'de orta vadede net istihdam artış beklentisinin % 25,8'i imalat sektöründen; % 16,7'si idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründen kaynaklanmaktadır.

31 Aralık 2012 tarihi itibariyle bilgi ve iletişim sektöründe % 15,8 olan NİDO[23], kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor faaliyetlerinde ise % -26,7 dir. Kısa dönemde bilgi ve iletişim sektörü genişlemeyi hedeflerken, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri sektöründe yer alan işyerleri küçülme beklenmektedir. Lokomotif sektör olan imalat sektöründeki net istihdam değişim oranı % 2,7 iken, ticaret sektöründe % 4,9'dur.

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı % 71,3 dür. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör yine kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe % 26,7 olan NİDO; bilgi ve iletişim, elektrik, gaz ve buhar üretimi ve dağıtımı, eğitim ile idari ve destek hizmet faaliyetlerinde 0 (sıfır)'dır. Orta vadede kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektörü genişlemeyi hedeflerken, bilgi ve iletişim, elektrik, gaz ve buhar üretimi ve dağıtımı, eğitim ile idari ve destek hizmet sektöründe yer

[23] Net istihdam değişim oranları değerlendirilirken, gayrimenkul faaliyetleri sektöründe çalışanların toplam çalışanların sadece % 0,1'i olduğu dikkate alınmalıdır.

alan işyerlerinde herhangi bir hareket beklenmemektedir. Lokomotif sektör olan imalat sektöründeki net istihdam değişim oranı % 3,9 iken, ticaret sektöründe % 3,4 tür.

Tablo 28. Sektörlere göre net istihdam değişim oranı,%.2012

SEKTÖRLER	ARALIK 2012 BEKLENTİSİ	HAZİRAN 2013 BEKLENTİSİ
Bilgi ve İletişim	15,8%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,1%	11,8%
Eğitim	0,5%	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	11,1%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2,3%	1,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5,1%	0,0%
İmalat	2,7%	3,9%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2,7%	0,0%
İnşaat	0,3%	10,2%
Konaklama ve Yiyecek İçecek Hizmeti Faaliyetleri	2,7%	7,4%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	-26,7%	26,7%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	-1,7%	0,7%
Meslek, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	2,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	4,9%	3,4%
Ulaştırma ve Depolama	1,4%	2,6%
TOPLAM	**2,7%**	**3,9%**

Kaynak:İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı % 2,7 iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle 1,2 puan artış göstererek % 3,9 yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak % 3,7'ye yükselmektedir.

SONUÇ

Amasya İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Amasya, Tokat, Çorum ve Samsun illerini kapsayan TR83 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2011 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2012 Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türk işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TR83 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı % 26'dır. Bu oran kadınlarda % 34'e çıkmaktadır. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 56,5) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun % 80'i, diploması olmayanların da % 73'ü kadın nüfustur. Nüfusun sadece % 19,8'i lise ve dengi okul mezunu, % 9,2'si yüksek eğitimlidir.

Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Amasya ilinde nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye'den daha yüksek olmasına yol açmakta ve işsizliği de perdelemektedir.

Bölge istihdamının % 18'i sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymamaktadır. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı % 66 iken, sanayi sektöründe çalışanların %

77'sini lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların % 17'si lise ve dengi okul mezunu, % 5'i de yüksek okul mezunudur.

Bölgede istihdam oranı azalırken, işsizlik oranı artmaktadır. İşsizlik oranının yükselmesinde iki etken vardır. Genç nüfus ve kadınlar. 2011 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçlarına göre bölgede işsizlik oranı % 5,3 iken, bu oran genç nüfusta % 10,8'dir. Erkeklerde % 4,9 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 6,1'e yükselmektedir. Özellikle genç kadın nüfus işgücü piyasasına girmeye çalışmakta ve işsizlik oranı üzerinde etkili olmaktadır. Bölgede en yüksek işsizlik oranı % 15,1 ile 20-24 yaş grubundaki kadınlardadır.

Eğitim düzeyi kadınların işgücü piyasasına girişlerini erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Yüksek eğitimli kadınlarda % 18,1 olan işsizlik oranı erkeklerde sadece % 4,4 dür. Lise altı eğitimli işsizlerin üçte birini kadınlar oluştururken, yüksek eğitimli işsizlerin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır. İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri de erkeklerden daha uzundur. Tüm bu göstergeler bölgede kadınlarda eğitimli, ilk kez işgücü piyasasına giren ve uzun süredir işsiz profili varlığını ortaya koymaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde aynı yapının Amasya ili kayıtlı işsizleri için de geçerli olduğu görülmektedir. 2012 yılında en fazla kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin % 23,3'ü bu yaş grubundadır. İşsizlerin üçte ikiye yakını da 20-34 yaş grubundadır.

İlin eğitim durumuna paralel olarak kayıtlı işsizlerin yarıya yakını lise altı eğitime sahiptir. Kayıtlı işsizlerin %17'si yüksek eğitimlidir. Kayıtlı işsiz istatistikleri ilde de bölge işsizlik yapısına benzer bir yapıyı ortaya koymaktadır. Bu istatistiklerde de eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların işgücü piyasasına girmeleri artmaktadır. Lise altı eğitimli kayıtlı kadın işsizler toplam lise altı eğitimli kayıtlı işsizlerin % 40,6'sını oluştururken, yüksek eğitimlilerde bu oran % 52,9'a yükselmektedir.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece % 17,7'si kadındır ve bu oran % 25,3 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, eğitim sektörü, bilgi ve iletişim faaliyetleri gibi daha çok daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Amasya'da ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (İnşaat), Temizlik Görevlisi gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen meslekler ve Muhasebe, Satış Danışmanı gibi belli bir eğitim seviyesi isteyen mesleklerdir.

İlde açık işlerin karşılanma oranı, diğer bir ifade ile işe yerleştirme oranı % 67,5' dir. Bu oran özel sektörde, % 61,3'tür. İŞKUR istatistiklerine göre toplam işe yerleştirmelerin % 78,9'u 15-39 yaş aralığındadır. Kayıtlı işsizlerin yaş dağılımı ve işe yerleştirme oranı dikkate alındığına bu oran doğal görülebilir. Toplam kayıtlı işsizlerin % 79,1'i 15-39 yaş grubundadır ve işe yerleştirilenlerin % 28,4'ü kadındır.

Eğitim durumuna göre işe yerleştirmelerde kadın payları da bu eğilimi desteklemektedir. İşe yerleştirmelerde kadın payının en yüksek olduğu eğitim seviyesi ilköğretim eğitim düzeyidir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Amasya'da İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarıya yakını lise altı eğitimlidir.

Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Amasya ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörün imalat sektörü olması sonucu en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslek de imalat sanayindedir.

Buna karşılık açık iş oranları itibariyle önde gelen sektör bilgi ve iletişim sektörüdür. Sektörde açık iş oranı 13,6'dır. Sektörde çalışan sayısının çok az olması (sadece binde 2) ekonomide bu oranın önemini henüz hissettirmese de sektörün gelişimi ile birlikte bu yöndeki talep kendini etkin olarak hissettirecektir.

En fazla çalışana sahip sektörlerin açık iş oranları da yüksektir. Ticaret sektöründe %5,5, imalat sektöründe açık iş oranı %5,1, inşaat sektöründe de %4,9'dur.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Elimizde şu aşamada ilde istihdam artışını gösterecek bir veri yoktur. Bu veri ancak gelecek yıl mevcut olacaktır. 10+ işyerlerinde tam sayımın uygulanması, gelecek yıl kapsanacak bir çok işyerinin bu yıl ile aynı olmasına yol açacak ve hem gruplandırılmış veriler hem de işyeri bazında açık iş oranı ve sebebi bulunabilecektir.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları grubudur. İkinci sırada Sanatkarlar ve İlgili işlerde çalışanlar grubu gelmektedir. Açık iş oranı yüksek mesleklerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Beden İşçisi (Genel)'dir. Beden İşçisi (Genel)'i konfeksiyon işçisi takip etmektedir.

Temininde en zorluk çekilen meslek Garson (Servis Elemanı)'dır. Bu mesleği konfeksiyon İşçisi takip etmektedir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde iki ve ücüncü sıradaki meslekler konfeksiyon işçisi ile elektrik teknikeri gibi belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyinin farketmez olması dikkat çekicidir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Gerek kısa dönem (altı ay) , gerekse orta dönem (on iki ay) itibariyle en çok net istihdam artışı beklenen sektör yine imalat sektörüdür. Gerek gelecek istihdam artışının imalat sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerin imalat sektöründe olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir dengesizlik olduğunu ve bu dengesizliği giderebilmek için de ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı

sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıtdışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıtdışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitme maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR'a görev düşmektedir; işletmelerin eleman alımlarında İŞKUR'u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmak.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

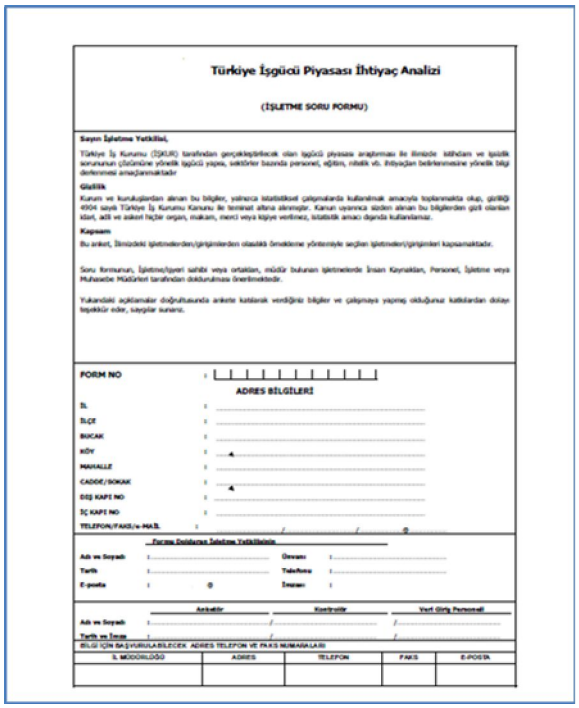

Türkiye İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi

(İŞLETME SORU FORMU)

Sayın İşletme Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilçede istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır

Gizlilik

Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca idaren alınan bu bilgilerden gizli olanlar idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilmez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

Kapsam

Bu anket, İlçedeki işletmelerden/girişimlerden olasılık örnekleme yöntemiyle seçilen işletmeleri/girişimleri kapsamaktadır.

Soru formunun; İşletme/İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işletmelerde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda ankete katılarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

FORM NO : | | | | | | | | | | |

ADRES BİLGİLERİ

İL :
İLÇE :
BUCAK :
KÖY :
MAHALLE :
CADDE/SOKAK :
DIŞ KAPI NO :
İÇ KAPI NO :
TELEFON/FAKS/e-MAİL : / /

Formu Dolduran İşletme Yetkilisinin

Ad ve Soyadı : Görevi :
Tarih : Telefonu :
E-posta : İmzası :

	Anketör	Kontrolör	Veri Giriş Personeli
Ad ve Soyadı	/	/	/
Tarih ve İmza	/	/	/

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA

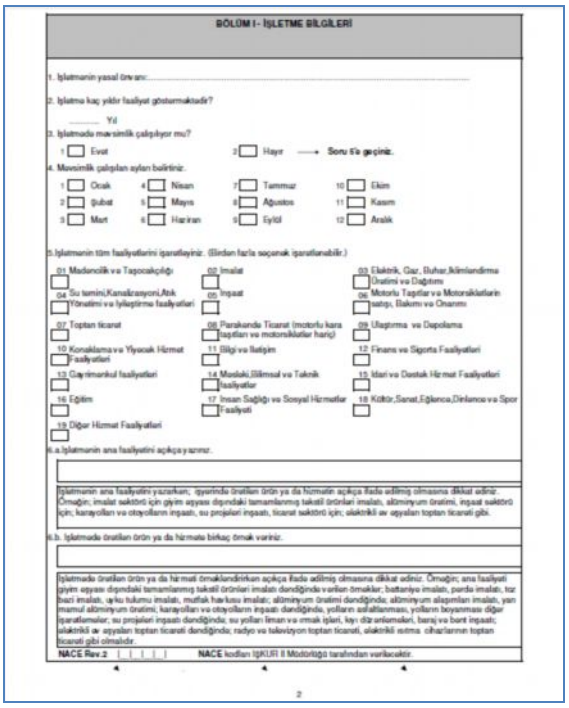

BÖLÜM I - İŞLETME BİLGİLERİ

1. İşletmenin yasal ünvanı:.....

2. İşletme kaç yıldır faaliyet göstermektedir?

..... Yıl

3. İşletmede mevsimlik çalışılıyor mu?

1 ☐ Evet 2 ☐ Hayır ⟶ Soru 5'e geçiniz.

4. Mevsimlik çalışılan ayları belirtiniz.

1 ☐ Ocak	4 ☐ Nisan	7 ☐ Temmuz	10 ☐ Ekim
2 ☐ Şubat	5 ☐ Mayıs	8 ☐ Ağustos	11 ☐ Kasım
3 ☐ Mart	6 ☐ Haziran	9 ☐ Eylül	12 ☐ Aralık

5. İşletmenin tüm faaliyetlerini işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

01 Madencilik ve Taşocakçılığı ☐	02 İmalat ☐	03 Elektrik, Gaz, Buhar,Klimlandırma Üretimi ve Dağıtımı ☐
04 Su temini,Kanalizasyon,Atık Yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri ☐	05 İnşaat ☐	06 Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletlerin satışı, Bakımı ve Onarımı ☐
07 Toptan ticaret ☐	08 Perakende Ticaret (motorlu kara taşıtları ve motorsikletler hariç) ☐	09 Ulaştırma ve Depolama ☐
10 Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri ☐	11 Bilgi ve İletişim ☐	12 Finans ve Sigorta Faaliyetleri ☐
13 Gayrimenkul faaliyetleri ☐	14 Mesleki,Bilimsel ve Teknik faaliyetler ☐	15 İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ☐
16 Eğitim ☐	17 İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyeti ☐	18 Kültür,Sanat,Eğlence,Dinlence ve Spor ☐
19 Diğer Hizmet Faaliyetleri ☐		

6.a.İşletmenin ana faaliyetini açıkça yazınız.

İşletmenin ana faaliyetini yazarken; üyesinde üretilen ürün ya da hizmetin açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; imalat sektörü için giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı, alüminyum üretimi, inşaat sektörü için; karayolları ve otoyolların inşaatı, su projeleri inşaatı, ticaret sektörü için; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti gibi.

6.b. İşletmede üretilen ürün ya da hizmete birkaç örnek veriniz.

İşletmede üretilen ürün ya da hizmeti örneklendirirken açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; ana faaliyeti giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı dendiğinde verilen örnekler; battaniye imalatı, perde imalatı, toz bezi imalatı, yıkı takımı imalatı, mutfak havlusu imalatı; alüminyum üretimi dendiğinde; alüminyum alışımları imalatı, yan mamul alüminyum üretimi; karayolları ve otoyolların inşaatı dendiğinde, yolların asfaltlanması, yolların boyanması diğer işaretlemeler; su projeleri inşaatı dendiğinde; su yolları liman ve rımak işleri, kıyı düzenlemeleri, baraj ve bent inşaatı; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti dendiğinde; radyo ve televizyon toptan ticareti, elektrikli ısıtma cihazlarının toptan ticareti gibi olmalıdır.

NACE Rev.2 | | | | | NACE kodları İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından verilecektir.

2

Bölüm II Mevcut İstihdam

S1- İşletmede çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Toplam	Erkek	Kadın
01	02	03	04	05
	| | | | | |			
	| | | | | |			

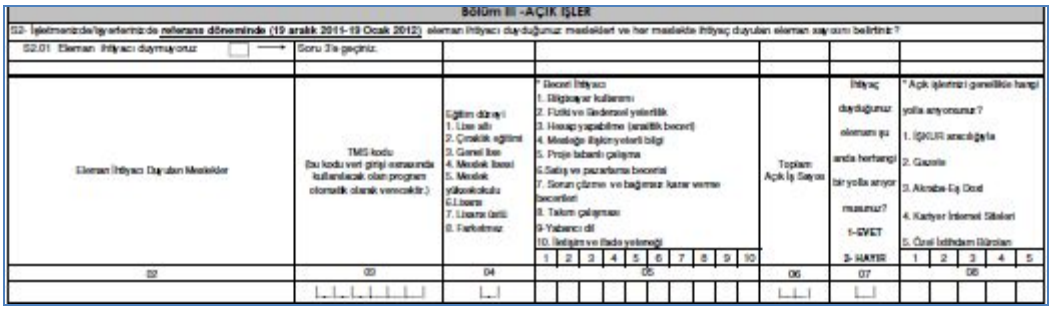

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S2- İşletmenizde/İşyerlerinizde referansa dönemlerde (19 aralık 2011-19 Ocak 2012) eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S2.01 Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ ⟶ Soru 3'a geçiniz.

Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Eğitim düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık eğitimi 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6.Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	* Beceri İhtiyacı 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Sözlerzel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve İfade yeteneği	Toplam Açık İş Sayısı	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	* Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz? 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş-Dost 4. Kariyer İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Bürosları
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10			1 2 3 4 5
02	03	04	05	06	07	08
	| | | | | | | |	| |		| | |	| |	

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S4. Geçen 12 aylık sürede (2011 yılı içerisinde) eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S4.01 Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Soru 5'e geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşılıyor mu? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	* Temininde Güçlük Çekilme Nedeni 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki becerya/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
02	03	04	05	06				
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|	|_|					

BÖLÜM V. SON 12 AY İÇİNDE İŞE GİRİŞ ÇIKIŞLAR

S5- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizde eleman alımı yapıldı ise aşağıdaki tabloyu meslekler ayrımında doldurunuz?

S5.01 Son 12 ayda İşyerlerine eleman alımı yapılmadı. ☐ → * Soru 6'ya geçiniz.

Eleman Alınan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Alınan Eleman Sayısı
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

S6- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizden eleman **çıktı / çıkarıldı** ise aşağıdaki tabloyu meslekler ayrımında doldurunuz?

S.6.01 Son 12 ayda İşyerlerinden eleman çıkmadı / çıkarılmadı. ☐ → Soru 7'ye geçiniz.

Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı	Çıkma / Çıkarılma Nedeni* 1. Ekonomik/Mali 2. Geçici/Mevsimlik Çalışma 3. Çalışma Ahlak ve Disiplinine Uyumsuzluk 4. İşyeri Faaliyet Değişikliği 5. Çalışanın Kendi İstegi 6.Çalışanın Mesleki Becerı Eksikliği 7. İlgili Meslekte Elemana İhtiyaç Kalmaması 8.Diğer						
			1	2	3	4	5	6	7	8
02	03	04	06							
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|								
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|								

BÖLÜM VI. 12 AY SONRASINDA ÇALIŞAN SAYISINDA ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

S7- 12 ay sonra (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **artış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleride meydana gelecek sayısal dağılımı belirtiniz?

S.7.1. 12 ay sonra **artış olacağını** düşünmüyorum. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli artış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal artışı belirtiniz.
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

S8- 12 ay sonrasında (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **azalış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleride meydana gelecek sayısal dağılımı belirtiniz.

S8.1. 12 ay sonra **azalış olacağını** düşünmüyorum. ☐ BİTMİŞTİR.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli azalış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal azalışı belirtiniz.
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

Ek 2- Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dahilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 64 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır. Amasya ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Coğrafi kapsam: Tüm ilçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm Amasya ilidir.

Birim: Amasya ilindeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.

Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dahil edilmiştir.

B	*Madencilik ve Taşocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik,gaz,buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini,Kanalizasyon,Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür,Sanat,Eğlence,Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım,Ormancılık,Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.

Veri derleme yöntemi: Amasya ili talep araştırması alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 25 Haziran – 20 Temmuz 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

***İstihdam Politikası*: Genel** olarak, ekonomide mevcut istihdam düzeyinin korunması ve artırılması ve artırılması için hedefler belirlenmesidir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri pazardır.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dahil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dahil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı: İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz , ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İşgücüne Katılım Oranı = $\frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}}$ x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}}$ x 100

Yüksek istihdama katılım oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam , eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslar arası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 ve 6 basamaklı meslekler yer almaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

İşsiz: İşsiz çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam + işsiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresin uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücü dışı (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücü Dışı Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemi. (İŞKUR)

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır.

Açık İş Oranı: Açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde hesaplanır.

Açık İş Oranı = $\frac{Açık\ işlerin\ sayısı}{Açık\ işlerin\ sayısı+Çalışanların\ sayısı}$ x 100

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesi (İŞKUR)

İşe Yerleştirme: Bir işyerinde bir kişinin açık olan işe atanmasıdır. (EUROSTAT)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) işsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme Oranı: Açık işlere yerleştirilen kişi sayısını ifade eder ve şu şekilde hesaplanır.

İşe Yerleştirme Oranı = $\frac{\text{İşe yerleştirilen sayısı}}{\text{Açık İş sayısı}}$ x 100

Net İstihdam Değişim Oranı: İstihdam değişimini açıklar ve şu şekilde hesaplanır.

Net İstihdam Değişim Oranı = $\frac{\text{Alınan eleman sayısı} - \text{Çıkartılan eleman sayısı}}{\text{Toplam çalışan sayısı}}$ x 100

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4:Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)